

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér. Pályá-
zatok felvételnek: Budapest, Sip ucca 10.
— Hirdetések díja előre fizetendő. —

ה'מ מנקשים לקהלתי מ'ד
ש"ב מומחה לרבים

בעל חסד ובעל קורא ת"ה מו"מ בתו"ש נסתר
ובלתי נסתר בכל מעשיו זה האיש שהפ"ן
להשיג המשרה הנ"ל ישלח העתקות ממכתבי
העודותי וקבלותיו על הכתבה דלמטה במקום
האפשרי.

באדרהגיקרעסמור, ג' לם' לובוב
לפני ד', תרפ"ט לפ"ק.

משה מרדכי ברש"י זעלצער
הח"ק דק"ק הנ"ל.

Orth. Izr. Hitközség, Bodrogkeresztur.

Az újpesti orth. izr. hitközség
pályázatot hirdet 2 mlm-állásra és
pedig az egyik állást egy bócherrel
óhajtja betölteni, ki chümes-rásit;
a másik melamed gemore-tajszefesz
tanítana. Az állás Rajschajdes ljar-
kor betöltendő. Fizetés megállapodás
szerint. Wollner Samu
hitk. elnök.

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri
beiktatása 16, vas- tagon szedett betűkből
32 fillér. Állást keresőknek szavankint
13, vas- tagon szedett betűkből 26 fillér.
Apróhirdetések felvétel: Budapest, VII.
Sip ucca 10. — Jelzés levelek kettős bor-
ítékban válaszleveggyel ugyanoda inté-
zendők. — Apróhirdetések csak a díj elő-
zetes lefizetése mellett közölhetők.

HUSZ ESZTENDŐ óta közvetít
házasságot Nagy Jenő Rákóczi
ut 57/b — Telefon (cégnélküli
levelezés).

HÁZASSÁGOKAT bárminő osztály-
ban legnagyobb diszkrécióval,
legeredményesebben közvetít Sáf-
rán Jenő irodája, Miskolc, Zsolcai-
kapu 32.

MEGNŐSÜLNE jól bevezetett hellyel
40 éves piaci árus. Igénye val-
lásos, középkorú elvált vagy öz-
asszony, hozománnyal. Leveleket
„Nyugodt élet” jelígre a kiadóba
kér.

Hajszaalak kiirtása

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, VI., Andrassy-ut 38. I. em.

IDŐS házaspárhoz 25—40 év közötti
egyedül álló nő felvétetik. Weisz,
Kisdófa-utca 2., I. em.

ÖSSZEKÖTTETÉSEKkel rendel-
kező jobb körökben megforduló
egyének életztosítási üzletek el-
helyezésével foglalkozást nyerhet-
nek. — Biztosítási Főigynökség
titkársága, Kíspest, Üllői-ut 75.

19 ÉVES, róts és divatárú szak-
mában jártas fiatalember állást
keres azonnali belépésre. Jó bizo-
nyítványokkal rendelkezik. Aján-
latokat bélyeggel „Ügyes fiu”
jelígre kér.

TERMÉNY és fűszerszakmában jár-
tas, kitűnő referenciákkal bíró 23
éves, izr., föltétlen megbízható
fiatalember utazói vagy könyvelői
állást keres. — Megkereséseket
„Szombattartó munkaszerető” jelí-
gére a kiadóhivatalba kér.

GEMORE - TAJSZEFESZ - MELÁ-
MED-nek ajánlkozik egy tálmid-
chóchom, ki mindig tóratanulással
foglalkozott. Rendes megélhetést
nyújtó állást azonnal elfoglalna.
3 tagu családja van. Ajánlatokat
„Tálmid-chóchom” jelígre kér.

Mein 21-jährigen Sohn,
der in ישיבה gelernt hat, einen
Posten wo er mit grösseren Kin-
dern Chümischn-Raschi, Gemore
etc. lernen kann. (Später ew Ein-
heirat.) Anträge unterm „Ahavas
Tajro” an die Zsidó Ujság zu
richten.

JÓHÁZBÓL való fiu fűszerüzletbe
tanulónak felvétetik, koszt és
lakással. Cim: Wächter Márton
fűszerüzlet, Népszínház-u. 45.

PESZACH utáni belépésre szigoruan
vallásos helyet keresek 16 éves
leányom részére gyermekek mellé.
A háztartásban is segédkezne.
„Hűséges” jelígre a kiadóba.

borokra jól bevezetett
korcsma, berendezéssel együtt
eladó. Peszachra ajánlok kitűnő
jászberényi muskotályit leg-
olcsóbb árban. Blau, Dob-u.32.

TÖNKREMENT rokkant öreg zsi-
dóember, beteg, elhagyottan
áll, ezton könyörög felsegítés-
ért. Adomány Helberger Gábor,
Dob-u. 84. címre küldendő.

LAKÁSI és kosztot adnék 1 vagy
2 fiatalembernek jutányos áron.
Hajós-u. 26. II. em 13, özvegy
Schwarcné.

MESZ, hófehér, fával egetett,
(Élesdinél szebb); TÚZIFA, min-
denféle tűzifa kapható, Pollák
Zsigmondnál, Debrecen.

**Mindenféle nyomtatvány
legolcsóbban beszerezhető
Schwarz Lipót mótörüzemű
könyvnyomdájában
Kunszentmiklóson.
Kérjen árajánlatot!**

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda.
Budapest, VI. Proféta ucca 7

WEISZ LIPÓT uri-szabó BUDAPEST, TERÉZ-KÖRUT 31.

Műhelyemben a legkényesebb izlést is kielégítő férfiruhák

elsőrendű kivitelben

ב ל ש ע ט נ ו

előnyös áron készülnek! — Több rendelés esetén vidékre is megyek!

Ágyterítők, függönyök Löwy Arthur kézimunkaüzletében Budapest, Király-ucca 15. és Lipót-körut 25.

Teljes függönykészlet és felszerelés

mely áll 1 fehér Stör-függönyből 150—250 cm., 1 színes mü-
vészfüggöny, 2 szárny, 1 draperia, 1 tartósan rezelt függöny-
tartó rud, teljes felszereléssel — **17 P.**

hölgyeknek arcról, karról, ráncok, szeplők, pattanások, összes
szépséghibák szakszerű kezelése. Szemölcsirtás „Miracle”
hajeltávolítószert szétküldése utasítással, 25 éve legfokéletebb.

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII. SIP-UTCA 10
TELEFON: J. 425—90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGÓ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Orthodoxia és neológia a rádiónál

Pár héttel ezelőtt a magyar zsi-
dó közvéleményt egy ugynevezett
rádió-akcióval kezdték felhangol-
ni. Nagy dérral-durral felhangzott
a követelés a rádió közvetített i-
tentisztelet után. Jöttek «a mezei
hadak» szokványos nyilatkozatai,
minden «akció» szürke fullajtárjai,
kis neológ hitközségek nevéket
nyomatva látni szerető tekintélyei-
nek levelei, amelyek mind arról
szóltak, hogy milyen felemelő, mi-
lyen vallást erősítő lesz a dohány-
utcai templom orgonás imarendjét
rádió is élvezhetni — a boltban
vagy pipafüst mellett — péntek este,
esetleg szombaton délelőtt is.
Egyszerre azután elhallgattak a rá-
diós szombati ájtatoskodások be-
harangozói. Helyette a héten a ne-
ológia egyik főembere nyilatko-
zik s egészen szerényen megjegy-
zi: »én a magam részéről kikapcsol-
nám az i-tentiszteletet a rádió pro-
gramjából», helyette inkább zsi-
dó tárgyú előadásoknak sze-
retne egy estét szenteltetni a rádió
igazgatósága részéről. E nyilatko-
zatnak az eddigi hangoskodástól
eltérő disztinvaltsága igen jótéko-
nyon hat minden jóérzésű, a tradi-
ciókat tisztelő zsidóra. Ezzel kap-
csolatban azonban felmerül a kér-
dés: miért csak most jut kife-
jezésre az az egyedüli helyes állás-
pont, hogy: zsidó érzésünk mély-
séges megsértése — az ide vonat-
kozó vallástörvényi aggodalmaktól
eltérintve — a »kábólasz sábosz»
rádió való továbbítása? Feltűnő
volt továbbá a rádió igazgatóságá-
nak hallgatagsága az akcióval
szemben. Az igazgatóság — gon-
dolhatta mindenki — igazán udva-
riatlan, hogy az előfizetői egy jó-
részének reprezentánsaiként sze-
replők kérelmét hallgatással egy-
szerien agyonszabotálja.

A helyzet azonban nem az. Ne-
künk legalább a hirtelen frontvál-

tozás egy különös okát mondták
el. A rádió igazgatósága nem ud-
variatlan, mert a rádiós itentiszte-
letre vonatkozó kérelemre igenis
válaszolt, még pedig az orthodo-
xiát is érdeklő módon.

A rádió igazgatósága azt vála-
szolta ugyanis, hogy zsidó i-ten-
tiszteletek közvetítésére nem vál-
lalkozhatik, mivelhogy két zsidó fe-
lekezet van és így nem akarja ma-
gát kitenni annak, hogy orthodox
részről szemrehányást kapjon,
mert neológ itentiszteletet juttat el
orthodox hívekhez.

Az egész ügyre vonatkozólag az
olasz közmondással ismételtethjük:
»si non e vero, e bon trovato —
ha nem is volna igaz, de
nagyszerűen van kitalálva.» Sőt
nemcsak kitalálva, hanem eltalál-
va. Nagyszerűen illik a mi esetünkre.
Csak ilyen válasz felel meg az
összes állami intézményekben most
uralkodó mentalitásnak és csak
ilyen válasz méltó az akció ko-
molytalanságához és csak egy ilyen
válasz képes az egyes körökben
felburjánzott neológ tradíciót
lanságot egy kissé gondolkodásra
készíteni.

Ha a rádió igazgatósága nem
akar zsidó i-tentiszteletet beiktatni
programjába, úgy ezzel tenden-
ciája ellenére az orthodoxia állás-
pontjára helyezkedett. A zsidó te-
filó igazán nem való rádióba. A
híres amerikai orthodox kántor,
Joszele Rosenblatt, akkor kezdte
veszíteni népszerűségét, amikor na-
gyon kultiválta a grammafona va-
ló éneklést, ami pedig egész más,
mint az ima péntek esti rádiózása.
Hogy mi az üggyel nem foglalkoz-
tunk tüzetesen s nem világitottuk
meg a dolgot a halacha szem-
pontjából, annak sajnos okai van-
nak. Nem akarunk tulgyakran vi-
tatkozni a nem-orthodox világban
történekkkel. Orthodox hitfeleink

egy része nem akar bizonyos dol-
gokat tudomásul venni, a másik
része pedig — hála az égnek —
a Tóra szempontja szerint ítélt meg
mindent és így mindkét csoport
részére a polémia felesleges. A
dolgót azonban elintézte a rádió
igazgatósága. Ahasvéros gyűrűle-
huzása a talmud szerint többet
használt, mint 48 próféta intése.
Az igazgatóság intézkedése is ha-
tásosabb lesz, mint sok prédikáció.
Tudjuk természetesen, hogy a
orthodoxiára való utalás csupán
ürügy. Évtizedeken át a különböző
kormányoknak az volt a stereotíp
kijelentése: egyezzenek meg a zsi-
dók előbb maguk között, azután
tárgyalunk, — ami lényegében azt
jelentette: soha. Az igazgatóság
talán valami »nagy zsidó akció»
meghíusítását látja elutasító vála-
szában. Meg kell tehát állapítani,
hogy tendenciája ellenére jól tett.
Mert a rádiós i-tentisztelet ugyan-
az, mint az orgona a templomban.
Ahol a templombajárást ilyen in-
jekciókkal kell fenntartani, ott már
sorsadóban van a zsidó áhitat, a
»kevónó». Ne keverjük össze a
prófánt a szenttel, ne akarjuk a
szív vallásosságát technikai pótlék-
kal helyettesíteni. Az igazi zsidó
felfogás ez, e tekintetben nem
szabad másoktól példát vennünk.

A szombati templomi rádióakció
kutbaesése pedig juttassa tudá-
tunkba a zsidó ájtatosság igazi sa-
játosságát, amely a vallástörvé-
nyek megtartásán, a szent nyelv ér-
tésén, az ima nagy erejében vetett
hiten alapszik. Ilyen áhitatnak csak
egy zenéje van: a szent szavak rit-
musa és a hívő szív hurjainak misz-
tikus rezgése. Ilyen áhitat mellett
péntek este minden zsidó a meny-
nyekből jövő szombati szózat an-
tennájává lesz — rádió nélkül.

Egy nagy merénylet!

vagy: szükséges-e orthodox zsidó sajtó?

Ira: Fischer Fülöp, sárospataki főrabbi

I.

Az Egyenlőség március 30-i számában Edelstein Bertalan dr. budai neológ főrabbi a heji szidrához írt magyarázatában az áldozati kultusszal foglalkozik és többek közt következőleg ír:

— Maimuni Mózes ezt a felfogást, hogy a frigsátor, majd a szentély az áldozatokkal időleges intézmény volt, hatalmas érvekkel támasztja alá: azért veszi körül a hagyomány annyi aprólékos intézkedésel az áldozati törvényeket, azért a tal mud bölcsei közt annyi az ellentétes vélemény az áldozati szertartások körül, hogy ne lehessen újra megcsinálni, ne lehessen újra az áldozati i-tentiszteletré rátérni. Aminthogy tényleg az ujjáépülő Szentföldön senkinek, még a legjámborabbaknak agyában sem merül fel az a gondolat: építsünk szentélyt, imádjuk az Örökkévalót újra tömjénfüsttel, áldozatok vérenek hintésével. Az áldozatok megszűnése, a szentélyek és az oltárok rombadőlése történelmi szükségesség volt, hogy Izrael s vele az emberiség továbbfejlődjék az i-tentisztelei prófétái foka felé: az áhitatnak, a lélek töredelmességének, az igaz érzésnek fenségébe.

Az objektív tudomány és az igazságosság, valamint a legmélyebben megbántott ősi hagyomá-

nyos zsidó érzés névében kénytelenek vagyunk itt, a nagy nyilvánosság előtt kijelenteni, hogy minden egyes sor kegyeletsértő történelemhamisítás és a valódi tényekkel ellenkező céltatos beállítás. Mi már ezen lapban (1926. 37. és 38. számokban) bővebben foglalkoztunk az áldozati kultusszal s ezért itt csak ottani fejtegetéseink leglényegesebb pontjait és azoknak dr. Edelstein állításaival szemben szükségessé vált kiegészítéseit fogjuk felsorakoztatni és kíváncsiak vagyunk, vajjon dr. Edelstein lesze oly szíves, hogy bennünket megcáfoljon.

Kegyeletsértő történelemhamisítás, a halhatatlan Rambam emlékének egyenes meggyalázása az, midőn dr. Edelstein azt imputálja a nagy Rambam-nak, hogy a »szentély az áldozatokkal időleges intézmény volt stb. s az a cél, hogy »ne lehessen újra megcsinálni stb.«

Hol állítja Maimonidesz ezt? Előttém van a »Majré Nevüchim«, itt a III. könyv 45. és 46. fejezeteiben fejtegeti M. a szentély

és áldozati kultusz jelentését s tényleg tulturációnálisan, de hol van itt a nyoma am időlegességnek?

S előttém van dr. Moritz Eisler kitünő és kimerítő könyve Maimonidesz filozófiájáról (Vorlesungen über die jüdischen Philosophie des Mittelalters, 1870) s itt (111. oldal) alaposan értekezik tárgyunkról, de hozzám hasonlóan, nem leli nyoma t sem annak, a mit dr. Edelstein szupponál Maimonidesznek.

De előttém van Maimonidesz legkiválóbb műve, mely első sorban tette őt halhatatlanná Izraelben, a »Jod Hachazokó« s itt olvasom a királyokról szóló törvények 11-ik fejezetének legelején **וְיָבִיא מֶלֶךְ מִיִּשְׂרָאֵל**, a messiás király ujjára fel fogja építeni a szentélyt és újra áldozatokat fognak bemutatni. Aki pedig nem hisz benne (a messiásban) az nem csak a prófétákat, hanem a Tórá és Majse rabénut is megtagadja. Ime, az áldozati kultusz időlegességét Maimonidesz szerint.

Megalakult az OSzOSz nyiregyházi helyicsoportja

Nyiregyházát mindenkor az első sorokban találjuk, ha zsidó közügyekről van szó, ha az ősi szellemnek megfelelő igazi zsidó érdekért kell helyállni. Németi Sándor, az orth. hitközség érdemes elnöke, mindenkor megtalálja módját, hogy áldozatkész hitközségét a nagy zsidó problémák szolgálatába állítsa.

Ennek a szellemnek köszönhető, hogy Korein Dezső elnök átírta oly gyors visszhangra talált Nyiregyházán és szinte máhól-holnapra megalakult az »OSzOSz« egyik legerősebb és legtöbbet igéző helyicsoportja.

A március 31-én megtartott közgyűlés szinte ünnepszámba ment az egész hitközségben. A hitközség tanácssterme színültig megtelt az alakuló közgyűlés előkelő közönségével. A sabosz egyesítő szellem példátlan egyetértelműséggel összehozott mindenkit és határta-

lan lelkesedéssel fogtak hozzá a szervezés munkájához.

Schwarcz Ede az »OSzOSz« elnöki tanácsának tagja, a nemes eszme régi, kipróbált harcosa vezette a mindvégig emelkedett hangulatú közgyűlést. Ismertette azt a munkát, melyet az »Orth. Szombattartók Orsz. Szövetsége« már eddig is kifejtett; vázolta továbbá a szövetség előtt álló nagy feladatokat és nagyvonalu célkitűzéseket. Felszólította végül a közgyűlés résztvevőit, hogy anyagi, erkölcsi és szellemi erejével járuljon ki-ki hozzá a nagy eszme diadalra jutásához. Többek hozzászólása után megalakultnak mondotta ki a nyiregyházi helyicsoportot és örömmel jelentette, hogy már eddig is kétszázan léptek be a helyicsoportba. A további taggyűjtés a városban és környékén serényen folyik.

A tisztikar egyhangú választás-

sal a következőképen alakult meg: ügyvezető elnök Schwarcz Ede, társelnök Lefkovicz Zsigmond, pénztáros Böhm Jenő, ellenőr Farkas Antal. Választmányi tagok: Deutsch Samu, Danciger Henrik, Gewürtz Bernát, Katz Lázár, Klein Adolf, Kiss Lajos, Landau Juda, Leimsieder Jakob, Fisch Mór, Winkler Hermann, Weisz Jakob és Wohl Ármin.

A választmány tagjai vállalkoztak, hogy költségkimelés céljából az inkasszót maguk látják el.

Értesülésünk szerint a helyicsoport Németi Sándor hitk. elnököt díszelnökkévé választja ama buzgó tevékenysége elismerése jeléül, melyet (dr. Bernstein Béla statusquo főrabbi és Bodor Zsigmond hitk. elnökkel) már eddig is kifejtett a nyiregyházi szombati hetivásár áttétele ügyében.

Nyiri.

A meghiusult nagyváradi jesiva-szervezkedés

— Saját tudósítónktól —

A »Zsidó Ujság« mult számában megjelent a nagyváradi »Tomché Jesivosz« konferencia meghiusulásától szóló távirat bizonyára élénk feltűnést kelt Magyarországon orthodox köreibben. Hogy az érdeklődők tisztán lássanak, nem lesz felesleges az összefoglaló lefolyását rekapitulálni s egy néhány megjegyzést fűzni hozzá.

Április 1-én, hétfőn délelőtt nyílt meg az országos konferencia a Sasz Chevra imaházában, amelyet zsufolással megtöltöttek a delegátusok. Freund Hermann korelnök üdvözölte a delegátusokat és bejelentte, hogy a nagyváradi hitközség évi szövetvezer lei szubveniót szavazott meg a jesivákat támogató egyesület fenntartására. Friedmann Fülöp a nagyváradi hitközség nevében üdvözli a konferenciát és méltatja a Tomche Jesivosz mozgalom korszakos jelentőségét. Fuchs Benjámín főrabbi annak a reménynek ad kifejezést, hogy a szent cél érdekében minden hitközség meg fogja hozni a maga áldozatát. Hirsch Henrik főjegyző felolvassa a csatlakozott hitközségek névsorát. Papi és világi delegátusok érkeztek a következő hitközségekből: Marosvásárhely, Temesvár, Kolozsvár, Székelyhid, Máramarossziget, Érmihályfalva, Beszterce, Dés, Szászrégen, Brassó, Nagykároly, Torda, Szatmár, Gyulafehérvár, Felsővisó stb. Ezután megválasztották a kongresszus tisztikarát. Rabbi elnökök lettek: Teitelbaum Joél Nagykároly, Hager Mendel Felsővisó, Rosner Juda Székelyhid. Világi elnökök: Freund Herman, Mittelman Jakob Nagyváradi, Jozsovits Lipót Máramarossziget és Neumann Mór Kolozsvár. Fuchs Salamon

előadó ismerteti a mozgalom kezdetét és jelenlegi állását. Eddig összesen 330 ezer lelt ajánlatot fel évi hozzájárulásként egyes hitközségek, de természetesen ez még csak a kezdet kezdete. Meisner Márkus lelkes felszólalása után, aki kifejti, hogy a Tomché Jesivosznak legalább évi 4 és félmillió leire van szüksége, hogy célját megvalósíthassa, Mittelman Jakob elnök kiakarta mondani a Tomché Jesivosz megalakulását. De akkor Teitelbaum Joél nagykárolyi főrabbi a jelenlévő vidéki rabbik nevében kijelentette, hogy a konferencia nem mondhatja ki a megalakulást mindaddig, míg a rabbiknak némely elosztandó aggályaik vannak. Követeli egy rabbitanács kiküldését és hogy a konferencia csak a rabbitanács által elfogadott javaslatokat tárgyalhassa. A rabbibizottság kifogást emelt többek között a nagyváradi székhely ellen, ami nagy lehangoltságot keltett a nagyváradi orthodoxia körében. Küldöncök mentek, szaladgáltak ide-oda.

Hallatlan izgalmak között kezdődött a délutáni ülés, amelyen a legnagyobb meglepetésre az elnök, Mittelman Jakob bejelentette, hogy a delegátusok között keletkezett konfliktus miatt nem volna értelme a konferencia további folytatásának, ezért kérte a delegátusokat hogy tekintsék a konferenciát feloszlottának.

A konferencia oly hirtelen bekövetkezett befejezésére nem volt senki sem elkészülve, bár a nehézségeket előre lehetett látni. A leg-heterogénebb elemek ültek össze tanácskozársra és így lehetetlen volt mindenkinek eleget tenni. Megje-

lent a temesvár-józsefvárosi elnök, Rothbart Jakab és azt követelte, hogy a jesivákon ne tiltsák el acionista tevékenységet és hogy a jesivákat kössék össze ipariskolákkal.

A rabbik előtt ez úgy tünt fel, mintha a pénzbeli támogatás csöppentőjén mérget akarnának becsöppenteni a jesiva régi vérkeringésébe.

Nagy elégedetlenséget váltott ki a rabbik körében a nagyváradi alapszabálytervezetnek az a paragrafusa, amelynek értelmében a »Tomché Jesivosz« vezetőinek joga van jesiva-vezetőket akceptálni és esetleg elmozdítani, továbbá a tanulást ellenőrizni. Ez a pont a rabbik szemében a rabbikar lealázásának színezetét keltette. Továbbá: az alapszabályok nagyjában a magyarországi (győri) Országos Tomché Jesivosz alapszabályainak másolata. Ahol azonban a magyar alapszabályokban »orthodox« jelző fordul elő, az a nagyváradi tervezetből ki van hagyva. Kimaradt továbbá az a győri alapszabályokban foglalt kikötés is, hogy a szombatot megszegő se aktív se passzív választói jogosultsággal nem bír. Az ideiglenes váradi vezetőség leginkább modern külsejükből került ki s ez az urak személye a rabbik előtt nem tünt fel elég garanciának a mozgalomnak orthodox szememben való jövőendő vezetésére. Mindezért a rabbik bizalmatlanok voltak a váradiakkal szemben. A rabbik elidegenítéséhez még hozzájárult egyes vidéki delegátusok elhírtelenkedése. Némelyek már ebből az alkalomból egy csapásra az egész zsidó tanügyet akarták volna elintézni. El-

Hőfőhérré csak Wesilla mos

Csak Goldberger-festőt kérünk! **GOLDBERGER SÁM.F. és FIAI RT**

összes gyártmányal, ugymint:

kékfestő karton, frenche, creppe, gyapju és pamut-delain, cloth, serge, valamint sima és nyomott

Bemberg-selymek, barchet-flanel, valamint **fejkenők** kizárólag kereskedők részére kapható

Reiner Károly Részv.-Társ.

textiláru bizományi nagykereskedésében

Sürgöncy.: Reingold. Tel.: J.392—12. Budapest, VII., Péterffy Sándor-utca 44. (Garay-tér sarok.)

hangzott olyan indítvány, hogy határozzák el egy zsidó tanító-képző életbe léptetését. Bizalmatlankodtak a váradi vezetőség ellen s szemére hányták azt is, hogy oly rövid idő alatt 140.000 lejt költött el propagandára. A támadások és bizalmatlanság rendkívül elkeserítették a nagyváradi ideiglenes vezetőség buzgó tagjait, kik türelmüket elveszítve, be sem várták a rabbik kivánságainak nyilvánítását. Az maga, hogy a központ székhelye fölött vita indult (Nagyvárad vagy Beszterce) elég volt ahhoz, hogy a váradi ideiglenes vezetőség tüntető céllal a konferenciát feloszlassa.

A nemes akció sajnálatos meghiusulása, a legfényesebb igazolása a magyar orthodox vezetőség álláspontjának, a mely mindenféle aktiv zsidó világpolitikát (orthodoxot is) kizár a felekezeti életből.

Mert annyi bizonyos, hogy az országos orthodox zsidó munkának Erdélyben levő soknemű akadályai közül a legnagyobb a zsidó világpolitikai szétválasztás.

A Tomché Jesivósz sorsát illetőleg a helyzet most az, hogy a nagyváradi bizottság meg akarja alakítani végleg a jesivákat támogató szervezetet, mint helyi egyesületet, mintául vévén a budapesti »Hizohárü«-t. A nagyváradi iniciatívával elégedetlen hitközségek viszont Beszterce székhellyel egy országos egyesületet terveznek. Nagyon óhajtanó a tervek megvalósítása.

A nagyváradi szervezet elmozdítása ugyanis erkölcsi kötelessége egy jobb szervezet megalakítása.

Adj a Mindenható, hogy a jövő a Nagyvárad iránt táplált aggodal-

mak alaptalanságát bizonyítsa, de egyszersmind mutassa meg azt, hogy a konferencián bekövetkezett összeütközés egy másik — jesivát támogató szövetséget hozott

létre. És akkor a két viszálykodó fél között jól jár a harmadik: a jesivaügy. Csak ennek a tevékenységnek jegyében remélhető a megértés.

A szatmári dintajró

Mint lapunkból ismeretes, a szatmári rabbiválasztás ügyében február végén összeült Szatmáron egy — 7 rabbiból álló — választott bíróság. A bíróságnak csaknem négy héten át ülésezett, anélkül, hogy döntést produkálhatott volna.

na. Mint a »Zsidó Ujság« szatmári tudósítója jelenti, a bíróságnak hétfőn, f. hó 8-án ismét összeült és reméli, hogy ezuttal sikerülni fog ítéletet hozni. — Lapunk zártakor a dintajró folyik.

◆ **Ágyterítők, függönyök**
Löwy Arthur kézmunkaüzletben
 Budapest, Király-ucca 15. és Lipót-körut 25.
 Teljes függönykészlet és felszerelés

◆ mely áll 1 fehér Stor-függönyből 150—250 cm., 1 színes művészfüggöny, 2 szárny, 1 drapéria, 1 tartósan rezelt függöny-tartó rud, teljes felszereléssel — **17 P.**

Verlässlich **של געשיר** Geschier
 Megbízható **olcsó edény**
Müller Nándornál,
 Edénykirály
 Klauzál-tér 13. (saroküzlet.)
 Dohány-u. 48. (saroküzlet.)
 Szombaton zárva.

Husvétii **כשר של פסח** árukat
 legelőnyösebben házhoz szállít
Weisz Izidor
 Portorico kávépörkölője
 V., Váci-ut 26., Korall-utca sarok.
 Tel.: Lipót 903-47. Szombaton zárva.

Sirkövek Pfeifer és Heszky
 -kőfaragó mesterek
 (Ujtemető, villamos-megálló)
 Telefon: J. 359-61. — Városi üzlet: VII., Károl-körut 5. Telefon: J. 349-95.
 — **A ház lebontása miatt olcsó árusítás!** —

Keksz, teasütemény, kétszersült, csokoládés dessert, Nápolyi, piskóta, mézesgyártmányok- és piskótakülönlegességek
 5 kilógrammos postadobozban is beszerezhetők

Weisz Mór orth. kóser **של פסח** keksz-, kétszersült- és teasütemények gyárában
 Budapest, VII., Dob ucca 22. A bpesti orth hitk. felügyelete alatt. Telefon: József 423—65.
 — Gyártmányaim tej, ill. vaj nélkül készülnek! —

POLLÁK SAROLTA-fele **Miracle szeplőkrém, Miracle epeszappan** 25 éve a legtekélyesebb, ártalmatlan. Biztos. — Szétküldi: Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, Andrásy-ut 38. I. (Párisi áruházal szemben.) Kérjen prospektust!

Egy philológus előadása a zsargon nyelvről

A Budapesti Philológiai Társaság szerda délutáni ülésén felolvasta Schwartz Elemér, a ghetto nyelvével szülő tanulmányát. Arra a konkluzióra jutott, hogy a ghetto zsidósága a német nyelvet a maga beszélő készségének megfelelő módon vette át és ezt a nyelvet ghettojában elszigetelten fejlesztette tovább. Így — ugymond — csaknem egészen új nyelv keletkezett. A héber nyelvet lassanként

felcserélte a kialakult német-héber nyelv, melyet a ghetto zsidósága még rituális célokra is alkalmazni kezdett, nem is szólva arról, hogy a külvilággal való érintkezésében csaknem kizárólag ezen nyelven beszélt. Az előadó szerint a speciális ghettonyelv kialakulásának főoka: »a zsidóság struktúrája« és »a zsidók beszélőszerveinek sajátos fiziológiai berendezettsége...«

Bajorországi rabbik tiltakozása a vérvád ellen

A bajorországi Manau helység mellett egy 5 éves fiút találtak az erdőben, átmetszett gégevel. A rendőri nyomozás megindult. A nürnbergi antiszemita sajtó pedig arcátlanul megkezdte a vérváddal való izgatást. Ezerszámra terjesztették a parasztok között a lap-példányokat, amelyekben egészen nyíltan meg volt írva, hogy a zsidók a fiu vérért vették. Az aljas

vérváddal szemben a bajorországi rabbi egyesület a következő nyilatkozat kiadására érezte magát indítatva:

— A Manau melletti gyermekgyilkosság utalatos gazsága, lelkiismeretlen izgatónak alkalmat ad a rituális gyilkosságnak ezerszer hazugságnak bélyegzett meséjét terjeszteni a nép széles rétegei között. Szégyenletesnek tartjuk, hogy

Wesilla mosás a legtakarékosabb

◆ Palesztinai **bor** (Erec-Jiszroel-Wein) kapható **Zucker Mózes**
 orth. kóser borpincéjében, Budapest, Rombach-utca 5.
 ugyszintén mindenféle asztali és tokaji borok kóser **של פסח**
 Tel.: J 422-91. Nagyban és kicsinyben. Tel.: J. 422-91.

Orth. kóser pótkávét **כשר של פסח** husvétii árut

elismert kitünő minőségben, szigorú előírás szerint, főt. Fischer Menáchem főrabbi urunk felügyelete alatt készít:

Sárvári Pótkávégyár Részv.-társ.
 Szombat és zsidóünnepken zárva. — Sárvár. Telefon: 26.

◆ **Divatköltőde** harisnya **szemfelszedés**, fejelés, talpalás, javítások. — Raktáron pulloverek, mellények, harisnyák minden minőségben. Mosást, festést vállalok. — **Oppmann, Bpest, Kislófa-ucca 9. szám.** — Szombaton zárva. —

Ceres-ételzsir

Husvétii áru, **של פסח** a szokott kiváló minőségben minden fűszer-, csemege- és élelmiszer-üzletben kapható.

Hutter József szappangyár
Olajipar részvénytársaság
 Budapest, Erzsébet-körut 6.
 Telefon: J. 461—92, 93, 94. J. 408—92

a zsidóságnak még most is védekeznie kell ilyen csuf vád ellen, amely a Biblia legfelületesebb olvasója előtt is csak a gyűlölet kórhelyének tűnhet fel. A legünnepélyesebben kijelentjük tehát: a zsidó tan kufforásai, így a Talmud is, egy szót sem tartalmaznak, ami a legtávolabbról is eme ördögi vád értelmében volna magyarázható. A rituális gyilkosság hazugsága a legsötétebb gyűlölet szüleménye, vallásunk megrágalmazása, amit a legmélyebb megbotrányozással visszautasítunk. E kijelentésnek igazságáért készek vagyunk minden rágalmozóval szemben a bíróság előtt helytállni.

Mácesz és tejárusítás.

Orth. kóser **של פסח** fűszerárak, boszniai szilva, burgonyaliszt, eceteszenec, ceres, csokoládé, cacao, lekvár, paradicsom, bor, szilvium, stb. legregibb és legmegbízhatóbb beszerzési forrása:

özv. Schlanger Bertalanné

Budapest, VI., Laudon-utca 7.
 Telefon: Aut. 126—72.

Eladás nagyban és kicsinyben. Egész éven át és peszáchra is a legfinomabb vaj és sajtok. — Vidéki rendeléseket pontosan eszközölk. — Referenciát a budapesti orth. rabbinátus nyújt.

Orth. kóser **של פסח** **Tej, máczosz, smüre** és **máczoszliszt** hitközségi árban; továbbá az összes **husvétii fűszerárak legolcsóbb napi áron.**
Muncsik Izidor

VI., VÖRÖSMARTY-U. 25/a.
 Király-utca mellett. — Külön elárúsító helyiség. — Megrendeléseket házhoz szállítok.

Százria heti szidrához

Irta: HALÁSZ FÜLÖP

Heti szidránk következő szavakkal kezdődik. »Ha asszony... fiu-
gyermeket szül.«

A teremtés mysteriuma ujul meg minden szülésnél. Egy új emberpalánta lép be az élők sorozatába és vele egy új világ, telve új törekvésekkel és tervekkel, új vágyakkal és akarásokkal. S a skeptikus figyelő számára minden ujonnan az élők közé bevonuló emberpalánta olyan, mint az a tenger hullámaival hányattott hajó. Minő sors vár rá? Mi a célja ezen új emberpalánta a földi életben, való megjelenésének? Vane egyáltalában célja az ember földi életének? Felvetődik a kérdés, melynek olyan megrázó szavakkal ad kifejezést egy költő-filozófus. De már régebben kesergett Ijov: »Miért is ad világosságot a fáradozónak és életet azoknak, kiknek lelke meg van keseredve?« Mi célja a mi küzdelmeknek, fáradalmainknak? Vane egyáltalában célja, értelme azoknak?

A talmudban (Éruvin 13) olvassuk, hogy két kiváló, nagy mester, Sámái és Hilél iskolái között két és fél esztendőn át folyt a vita a kérdés fölött, vajjon jobb lett volna-e az ember számára az, hogyha egyáltalában nem teremtette volna meg I-ten? Sámái iskolája az vitatta, jobb lett volna az embernek, hogy ha meg sem lett volna teremtve! Miglen Hilél követői ennek ellenkezőjét állították.

Ezen véleménykülönbségnek következő az értelme:

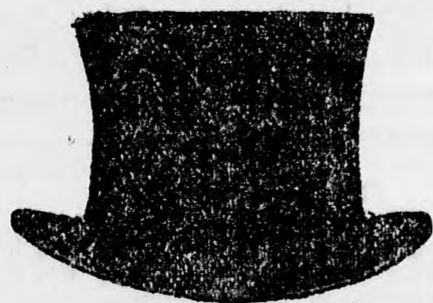
Magasztos erkölcsi cél elérése számára teremtette meg I-ten az embert. Az a cél, hogy »I-ten képmásá«-vá fejlődjék. Ezen, I-tenhez való hasonlatossága minde előtt abban kell, hogy nyilvánuljon meg, hogy ne legyen semmisen az ő egész lényében, ami ellentétben volna az iteni szeretet, jószág, igazságosság és szent-

séggel. Egészen olyanná, milyen maga az I-ten, nem válhat az ember, de hozzá hasonlóvá igenis válhat. A törekvés, hogy minél inkább követhessük I-ten szentségének példáját, ez a mi hivatásunk. Csakhogy hatalmas akadályok tornyosulnak az ember ezen törekvése elé. Mindenekelőtt a föld porából alkotott embernek testiessége, de ezenkívül is vajmi gyakran a társadalmi és vagyoni viszonyok is toronymagas akadályokat emelnek ezen törekvés elé. Ennek okáért szóltak Sámái iskolájának követői: »Bizony az ember számára jobb lett volna világra sem jönni!« Az emberi nem — az erkölcsi törekvései elé gördülő hatalmas akadályok következtében — sohasem fogja az I-tenhez való hasonlatosság magasztos célját, mely pedig egyesgyedüli célja az ő teremtésének, elérni. Miglen Hilél iskolájának követői

Ajánlom rabbik részére széles karimájú velur és nyulszőr kalap-specialitásaimat (Bibor-Hüte), 8—10 cm. széles karimával.

Kivánságra bármilyen kalapot rövid idő alatt elkészítik.

Wacha János
kalaposmester

Budapest, IV., Muzeum-körút 43.
Telefon: Aut. 840—07.

a világtörténelem lapjainak még olyan lehangoló jelensége által sem hagyják megintatni magukat optimisztikus világnézetükben, mely azt vallja, hogy az emberi nem előbb-utóbb el fogja érni a számára kijelölt dicső célt...

S minden ujonnan született gyermekkel új remény virága fakad a mi keblünkben, hogy talár ezen gyermek is egyikévé váland azoknak, kik az I-tenhez való hasonlatosság mennyei birodalmának minél hamarabb és tökéletesebben való eljövételéért fognak buzgólni, kik ezen dicső eszményi cél szolgálatába fogják állítani törekvéseiket.

Tehát, ha látjuk, hogy »iso ki százria vejoldó — asszony gyermeket szül« s habár tudjuk, hogy az ujszülöttnek későbbi élet-sorsa a tenger hullámai által hányattott hajóhoz fog hasonlítani, úgy ez mégsem fog pesszimisztikus szavakat ajkainkra adni. Mi a távoli célra fogjuk tekintetünket függeszteni és I-tennek, teremtetőnek igazságot tulajdonítani. Mi Hilél iskolájával valljuk azt, hogy folyton tökéletesülni fog az emberi nem, hogy napról-napra gyarapodni fog az I-tenhez való hasonlatosság elérésére irányuló törekvéseben s hogy azok az egyes kor-szakok, melyekben hanyatlani látjuk az erre a dicső célra irányuló törekvéseket, csak átmenetek, melyek ugyan rövidebb vagy hosszabb időre akadályozólag hatnak az emberiség erkölcsi haladására, de ezek után a zökkenések után az emberiség tovább halad a célhoz, a tökéletesüléshez vezető pályán...

Figyelem! Ha tisztán — és kóser szappannal — akar mosni, úgy rendeljen **Foka terpentín szappant.** Eikkék voltat a fehérgyarmati orth. főrabbinátus igazolja. — **של שפון שפון** szappanok szétküldését utánvetelés csomagokban már megkezdük! Kérjük b. rendelésüket azonnal átírni. **„Aiföldi“ szappangyár Fehérgyarmat.**

Legolcsóbb és legmegbízhatóbb orthodox kóser של פוסה fűszerárak saját gyártmányu kóser szappanok, boszniai szilva
90-es és 40-es 12 és fél és 25 kg.-os ládákban; csokoládé; burgonyaliszt 100 kg.-os zsákokban és kímérve, **la. szilvórium**, saját töltésű **tokaji borok** csakis **Papper Dezsőnél** Budapest, VII., Dob-utca 19. Telefon: József 345—30. szám.

A jesivákért

A »Zsidó Ujság« akciója a jesivák anyagi fellendítése érdekében, örvendetesen visszhangra talált az ország számos hitközségében. A héten a köv. jelentős eredményekről számolhatunk be olvasóinknak:

— **NYIREGYHÁZARÓL** következő sorokat kaptuk: »A jesivák megmentésénél mi sem maradhatunk télen és részt kívánunk venni az általános munkában. Mindamelllett, hogy hitközségünkben 2, illetve 3 jesiva van, részt akarunk venni az ország munkájában is. Hitközségünk vezető férfiiai értekezletet tartottak és megalakították az Országos T. J. nyiregyházi csoportját. Megválasztották a vezetőséget: Rosenwasser Adolf elnök, Grünberger Sámuel alelnök, Friedmann Miksa pénztárnok, Blau Jenő ellenőr, Landau Mór titkár. A szervezési munka szép eredménnyel folyik, már eddig több, mint 120 tagja van a csoportnak. E szép siker Schreiber Sámuel »Talmud-Tóra« elnök érdeme. E kiváló férfi, kinek tóraszeretete és céltudatos munkája új-játeremtette az itteni »Talmud-Tóra«-t, az országos Tóraügynök is szolgálatába szegődött. Fáradhatlan agilitással, házról-házra járva szerzett híveket és tagokat a szent eszmének. Schwartz Ede Chevra-elnök, korát meghazudtoló buzgalommal segédkezett a munkában. Biztosra vesszük, hogy minden nyiregyházi zsidó belép az egyesületbe és így hitközségünk méltán ki fogja venni részét a szent munkából.«

— **NYIRBÁTORI** tudósítónk írja: »Hitközségünk, annak tudatában, hogy jesiváink megmentése a zsidóság létérdeke, tehát legelső, legfontosabb és legszentebb kötelessége, — március 23-án ülést tartott e tárgyban és Lefkovic Jenő elnök indítványára P. 50—

rendkívüli gyorssegélyt szavazott meg és elhatározta a T. J. itteni csoportja megalakítását. A tagszerzés azonnal megindult. A szervezési munka főt. Teitelbaum Naf-táli főrabbi és a hitk. előljáróság irányítása és tetterős közreműködése mellett folyik. A csoport elnöke Rothberger Béla és alelnöke Hertz Izrael, lelkesen buzgólnak e szent ügyben, már eddig is szép eredménnyel. Reméljük, hogy hitközségünk minden tagja belép a T. J. kötelékébe és segítő kezét nyújt jesiváink régi fénykorának visszaállításához.«

— **NAGYECSEDRŐL** értesítene, hogy Teitelbaum Dávid főrabbi megalakította a T. J. ot-tani csoportját. Elnökül Weisz Mór lett megválasztva. Eddig kb. 50 tag van, a tagszerzés még tovább folyik.

— **PÁTROHÁN** is megalakult Mermelstein Mózes elnöke alatt az összes hitközségi tagok részvételével a T. J. helyicsoportja.

— **POROSZLÓRÓL** írják: Kis hitközségünk, mely minden alkalommal tőle telhetőleg támogatja a Tomché Jesivózt, megalakította a T. J. itteni csoportját Reiner Soma ur kezdeményezésére, aki havi 8 pengő tagdíjat jegyzett. E nemes példa oly buzditólag hatott, hogy a megindított taggyűjtés teljes eredménnyel járt. A csoport elnöke Neumann Henrik.

— **HAHÓTON** is megalakult Rechnitzer Ignác vezetésével a T. J. helyi csoportja.

Reméljük, hogy a közölt nemes példák követésre fognak buzditani és mindenki át lesz hatva eme legfontosabb zsidó ügy iránti kötelességétől. Ha minden hitközségben megalakul a T. J. helyicsoportja és minden zsidó belép tagul, úgy a jesivák összes problémái hamarosan meg lesznek oldva.

— **KÖVETÉSRE MÉLTÓ.** Princz Lajos Sajószentpéteren elhunyt Jiczchok bátyja lelkiüdvére 400 P-ös alapítványt tett az Országos T. J.-nál, hogy annak Jährzeit napján Magyarország összes jesiváiban misnájest tanuljanak és kádist mondjanak.

— **ZSIDÓ ÖRÖM.** Goitein Salamon högyézi főrabbi, Schwartz Mindl lakodalmánál 12 pengőt gyűjtött az O.T.J.E. részére. — A nemes gondolkodásnak szép példáját adta Szücs Zsigmond Budapest. Dr. Parczel Erzsébet és dr. Hermann József eljegyzése alkalmával 21 pengőt gyűjtött a Tomche Jesivóznak. — Özv. Löwy Simonné Palotásról, Spitzer Gizi esküvője alkalmából Selypen, 16 pengőt gyűjtött a T. J. részére. — Weisz Ignác, Rajka, fia szüdejének alkalmával 22 pengő lett gyűjtve a Tomche Jesivósz részére. — Gottlieb Józua Högyészen, Gottlieb Salamon és Steiner Adél lakodalmán 45 pengőt gyűjtött a Tomche Jesivóznak.

— **Az ország rabbijainak „kálói Tekónajsz“-a** értelmében országoszerre szokásos a lakodalmi meghívókhoz az O.T.J.E. sürgöny-megváltási blankettáit mellékelni. Benedek Jenő (Jánosháza) és Schwarcz Gizi (Hegyfalu) lakodalmánál P. 62.20 jött be a megváltásokból. Winternitz Lajos (Soltvadkert) P. 79.28 volt a jövedelem. Abelesz Sándor (Vác) leánya lakodalmán P. 40, Spiegel Henrik (Sárvár) lakodalmán 41.90 pengőt jövedelmezett a blanketta mellékelés. Anélkül, hogy bárkinek vajmi újabb megterhelést jelentett volna, valóban »ze nehéne veze loj choszor« jelentékeny összegek jutnak e szent célra. Ily frigykötéseken bizton rajta lesz az Ég áldása.

Igy kapcsolja össze a zsidó sziv örömmünepét a jótékonyssággal.

— **Elárult** orth. zsidó leány minden támasz nélkül betegen fekszik. Ezuton kéri a jószívű hitestvéreket, hogy segítsék pénzadománnyal. »Beteg árva« jellegre.

Orthodox hechserral ellátott la. husvéti ó-szilvórium minden mennyiségben fél és 1 literes üvegekben is a legolcsóbban kapható **Kepes Albert** szesziföldjében, Berettyóújfalun. **Nagyobb vételűnél áruengedmény.**

Egy pesti tóra-ünnepélyről

Szombat délelőttöként a pesti talmudtudósok egy köre esztendőük óta gyülekezik a *Sulchon Oruch* I. részének tanulmányozására. Multak az évek és a hetenkénti penzum elvégzése gyönyörű sikerhez vezetett: a zsidó törvényködex, *Ajrach Chajim* 2. kötetét teljesen át tanulmányozták. A *Terhilim* szavával kezdődik a kodex függelék a *Remó*: „az Örökkévalót helyezem magam elé *mindig* és a *Mislé* igéjével végződik: „a jó szívnek lakomája van *mindig*”. Hogyne lenne tehát megokadhatott a befejezést egy szíjümlakomával megünnepelni? Az a lakoma, amelyet a *Sász Chevra* ebből az alkalomból rendezett, igazán felemelő élmény volt.

A hitközség diszterme vasárnap este színtől megélt a *siur* résztvevőivel, érdeklődőkkel és vendégekkel. Megjelentek a rabbiság tagjai közül *Sussmann*, *Steif* rabbi, a hitközségi elöljáróság részéről óbudai *Freudiger Ábrahám* elnök, *Deutsch Géza*, *Schreiber S. W.*, *Stern B. Sámuel*; a chevra részéről dr. *Friedmann Izidor* elnök, *Schlesinger Adolf* és *Kornfein Ábrahám*. A lakomát megérezte *Welcz Izráel* rabbinak, az *Ajrach Chajim* 10. évi óta lankadatlan szorgalmú előadójának befejező előadása. Szellemesen rámutatott a kodex kezdete és befejezése közötti kapcsolatra. A hozzáértőknek nagy élvezetet jelentett, hogy a tudós előadó ilyen összefüggést talált nemcsak a „*am*” bibliai citátumot tartalmazó kezdete és vége között, hanem a „*am*” és „*am*” nehezebben összhangba hozható tételei között is.

A pesti orthodox zsidóság másfélévtizedes szellemi történetét perreglette le *Klein Márkus*, a *Sász Chevra* elnöke a felszólalásában. Üdvözölte a jelenlevőket, külön megemlékezett a távollévő *Reich Koppel* főrabbirol és *Frankl Adolf* országos elnökről, akiben a *Sász Chevra* egyik megalapítóját tiszteli. Szónok elmondta, miképen kezdtek az *Ajrach Chajim* ot a megdicsőült R. Jajnoszon *Strasser* vezetésével s mint vette át ezt a szent örökséget szent hevülettel s

buzgalommal *Welcz Izráel* rabbi. Még messzebb ment vissza visszapillantásában a vendégképen jelenlevő R. Dóvid *Hirsch Katzburg* váci tudós, a „*Tél Tál-pijajs*” kiadója. Gyermekkori reminiscenciáit eleveníti fel, mint Pest szülőföldjéről beszéli. Pestnek vallásossági szempontból oly rossz híre volt, hogy azt mondták: „*Pest Szedajm* helyén épült s a *Mindenható* csak azért nem pusztítja el, mert akkor helyébe a még bűnösebb *Szedajm* kerülne felszínre...”. Aki azonban résztvehet oly ünnepélyen, mint a mai, látja, hogy Pest akkori aposztrofálása helytelen volt. Pestet megtartotta az Ur azért, hogy vallásos és tóratudós embereket nevelhesen. A budapesti orthodox hitközség most valóban megérdemli ezt a jelzőt: „*ir veém bejiszroel*” (hitközségek példaképe).

Ezután az előadó *Welcz* rabbi emelkedett ismét szólásra. A „*balbatim*” mindennapi tóratanulásának fontosságát hangoztatja, amelyet — kivétel nélkül — minden körülmények között, mindenki teljesíthet, feltéve, ha megvan hozzá a szilárd elhatározás és akarat. Jól felépített beszédének élénk színt kölcsönöztek a számos bib-

אמרתך כשר
של מסה
VÉNUS
ételzsir

Synders győri orth. főrabbi ur
hechserével ellátva.

Vénus ételolaj

kiváló minőségben minden fűszer,
csemege és ételmelegítő üzemben
kapható. — Gyártja:

Olajművek r.-t.
Kohn Adolf és Társa
Győr — Budapest, Zoltán-
utca 16. Telefon: 208-22.

Képviselet:
Sussmann Lipót és Társa
Telefon: „Ujpest” 161.

**Egyedüli szombat-
tartó dobozgyár**

ROTTENBERG A.
NYOMDA
Bpest, VII. Amazon-u. 6-8.
Telefon: József 380-83.

Kitűnő minőségű
Hutter

שר שזאבא שזאבא
husvétí áru, של מסה

kapható minden fűszer- és festékek-
reskedésben. — Gyártja a budapesti
orth hitközség rabbinátusának felügye-
lete mellett: **Hutter József szap-
pangyár és Olajipar r. t.** Buda-
pest, VII., Erzsébet-körút 6. — Telefon.
J. 461-92, 93, 94, 408-92.

liai, talmudi és kommentári citá-
tumok.

Fischer Ármin chevra-tag érdekes beszéde után dr. *Deutsch Adolf* igazgató rendkívüli figyelem mellett fejtegette a vallásos nevelés egyik főszempontjaként azt, hogy a tóratanuláshoz kell vonzanunk mindenkit, az ahhoz kevésbé hajlamot tanusító is, mert annak lényeg átídomul idők múltán s a beléje nevelt Tóra végeredményben irányítólag hat életére. Ezt a gondolatot látja visszatükrözötté a talmud ama kijelentésében (Sábosz 88), hogy Izráel eredetileg nem szívesen vállalta a Tóra szabványainak teljesítését („*kofó áléhem* *hár kegigisz* -- I-ten katlanszerűen ráborította a népre a Szináj-hegyet s rákényszerítette a Tóra elfogadására”), de később, az idők múltán szívesen, önkéntes buzgalommal kötelezték magukat a Tóra megtartására („*hodür kibluhó bijné Achasvérajs*”).

Ejfel felé járt az idő, mikor Müller talmudtudós után *Sussmann* és *Steif* rabbiik tartalmas felszólalásaival méltó befejezést nyert ez az igazi „széüadás micvó”, melynek énekrészeit *Bernát Sámuel* és *Holzer* kántorok látták el és amelynek rendezése *Roth Henrik* buzgalomát dicséri.

**Hoffmann
Ferencz**

képkeret és keretlécgyára

Budapest,

IV. Gerlóczy-ucca 5.

IV. Károly-körút 28.

Telefon: 893-05.
Alapított: 1880.

Régi bölcs mondások

Rabbi *Jechezkel Landau*hoz, a híres prágai rabbihoz beállított két pörös fél. Szomszédos volt a határuk és egy darab föld körül folyt a vita. Egyik sem akart engedni a jussából és *Landau* rabbinak minden igyekezete, hogy a pört békés uton intézzék el, meghiusult a felek makacsságán. „Hát akkor döntsön maga a föld!” — szólt a rabbi és a pörösködők nagy ámulatára lehajolt és ráillesztette fülét a földre, mintha hallgatná a szavát. Aztán fölkelte és így szólt:

— Drága testvéreim, a föld a következőket mondja: „Nem vagyok sem az egyiké, sem a másiké, hanem mind a ketten az enyéim. Mind a ketten bennem fognak pihenni, hát mond meg nekik, hogy a rövid ideig, amíg rajtam járhatnak, éljenek egymással békében.”

A pörösködők felek megrendülve hallgatták a rabbi szavait és békésen megegyeztek.

Orth. kóser של מסה összes
fűszerárú, tej és baromfi
orth. hitközségi felügyelet alatt,
legolcsóbb árban kapható,
valamint orth. hitközségi
máczosz
hitközségi árban kapható.
Ehrenfreund Éliás
Wesseleányi-utca 13. szám.
Tel.-hívó J. 374-83. Megrendelések
házhöz szállítanak.

Husvétra
saját leöntésű

Ia. של מסה

ZSIRT

kicsinyben és nagyban; vidéki
és helybeli vágású baromfit a
legolcsóbban; orth. máczoszt
hitközségi árban a legpontos-
sbban szállít J. 356-02 telefon-
hívásra is

Fenákel Jónás

orth. kóser baromfike-
reskedő — Dob-utca. 28.
(A rabbiság felügyelete alatt.)

Egy ember meghalt és meghagyta végrendeletében, hogy csak 48 óra után temessék el. A község nagy zavarban van. Mert a zsidó előírás szerint a halottat nem szabad ilyen soká temetetlenül hagyni. Másrészt meg ugyancsak zsidó előírás, hogy „teljesíteni kell a halott parancsát”. (*Micvó lekájém divré hámez.*) Egy litvák, aki véletlenül a községben tartózkodik, beleszól a tanácskozásba és imígyen oldja meg a súlyos dilemmát: „El kell temetni minden-
esetre azonnal! Mert miért hagyta meg az ember végrendeletében, hogy 48 óráig várjanak a temetésével? Azért, mert félt, hogy hátha tetszhalott lesz. Már most — *monafsch* — két eset lehetséges: vagy tetszhalott ez az ember, vagy igazi halott. Ha igazi halott, akkor tárgytalan volt az aggodalma és így bátran eltemethetjük, teljesítve a Tóra parancsát. Ha meg csak tetszhalott, akkor nem vonatkozik rá az előírás, hogy „teljesíteni kell a halott parancsát”, tehát bátran el lehet temetni!”

ÉRTESITJÜK

t. vevőinket, hogy
összes gyártmá-
nyaink orth. kóser

של מסה
az idén is

minden
felár
nélkül

már kaphatók. — Felkérjük vi-
déki vevőinket, hogy rendelési-
ket kellő időben beküldeni szí-
veskedjenek.

Rebenwurzl

orth. של מסה szalámigyár, Budap. st.
Laudon-u. 3. Király-u. 1.

— Vasárnap 9 órakor ingyenke-
nyeret oszt a „Zsidó Ujság”. A ret-
tenetes gazdasági viszonyok mel-
lett mindenkinek saját körében
mindent meg kell tenni a nyomor
enyhítése érdekében. Ez az elgon-
dolás vezette *Blechner Jenőt*, a
budapesti „Tiferesz *Bachurim*” és
az „OSzOSz” választmányi tagját,
amidőn egy csomó 1—1 kilogram-
nyi orth. kóser kenyér beváltásá-
ra jogosító utalványt adott át.
szerkesztőségünknek szétosztásra.
Vasárnap délelőtt 9 és 10 óra
között osztjuk szét az utalványo-
kat, míg a készlet tart. Mindenki-
nek adunk, de az igazság megki-
vántja, hogy inkább olyanok jöj-
jenek, akik egész éven át ügyel-
nek a kenyérnél is a ritualításra.

— Tizenkétezer német zsidó
esett el a háboruban. Egy német
zsidó statisztikus, *Silbergleit-Se-
gall* már 1922-ben pontosan össze-
állította az ide vonatkozó statis-
tikát s nemsokára megjelenik a
„*Gedenkbuch*”, mely 12.000 el-
esett német-zsidó nevet tartalmaz-
za. A zsidó frontharcosok „*Schild*”
c. időszaki lapja felhív minden
barátot és ellenséget, hogy vegyen
részét az emlékkönyv névsorának
kiigazításában.

Elsőrendű asztali, pacsenye
és hegyaljai של מסה

borok

Neugewürz Lipót
borpincéjében, **Paulay Ede-**
(Szerecsen)-utca 26.

(Díjtalanul házhöz szállítva.)

Orth. kóser של מסה

fűszerárú orth. hitk.
és tejárusítás. — Legolcsóbb bevá-
sárlási forrás

Gutlohn Zsigmond

Paulay Ede-u. 28. (volt Szerecsen-u.)
Elkülönített helyiség!
— Rendeléseket házhöz szállítjuk. —

Orth. kóser של מסה

összes fűszerárú,
máczosz, vaj, sajt, bor,
füstölt- és kolbászárú
stb. pontos kiszolgálással házhöz
szállítanak.

Ungár B. Lipót-körút 4.
Tel. Aut. 288-31.

Wesilla mosás a legideálisabb

Hőféhére csak Wesilla mos

HIREK

NAPTÁR

Sábosz Szászriá, Niszan 3.

Sábosz kezdete (Bpest): 6 óra 15 p

„ kimenetele „ 7 „ 05 „

Sábosz Meczajró, נישן ט״ו Niszan 10.

Sábosz kezdete (Bpest): 6 óra 25 p

„ kimenetele „ 7 „ 15 „

Április 23-án, kedd este bedikász chóméc.
Erev peszáchi chóméc-tilalom kezd. fél 9.

— Lapunk következő száma „ה״א״
a gazdag tartalmu peszách-ünnepi
szám lesz. Lapzártá április 22-én.

Olvasóinkhoz! Felkérjük mindazon
igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése
1. hó 1-én vagy még előbb lejárt, hogy
azt postafordultával megújítani szives-
kedjenek. Az átutalás legegyszerűbb
módja beföldön postatakarékpénztári
csekk útján (50,791 sz.): külföldön
pedig (évi 22 P) postautalványon esz-
bélhető. (Romániában az utalványon
az összeget a postahivatalnok tölti ki.)

Régóta hátralékban levő t.
előfizetőinknek postai meg-
bízásokat küldtünk és kérjük
azoknak szives beváltását.

— **Hartstein Lajos üdvözlése.** A
Zsidó Ujság mult számának
ama közleménye nyomán, amely-
ben utólagosan megemlékezett az
orthodox iroda ügyvezető alelnö-
kének általa gondosan eltitkolt 70.
születésnapjáról, az ország min-
den részéből üdvözlötték Hartstein
Lajost. A kultuszminisztérium il-
letékes ügyosztálya részéről is me-
legen gratuláltak. Több oldalról
kaptunk köszöntő cikkeket, ame-
lyek a jubilánsnak a hazai ort-
hodoxia szolgálatában szerzett ér-
demeit méltányolják. Sorainknak a
célja éppen az, hogy tisztelt bará-
taink bocsánatát kérjük fejtegeté-
seik nem-kozlése miatt. Hartstein
Lajos ugyanis ószintén nehezelt
azért, hogy fiatalos hévvel foly-
tatott munkássága bibliai koru pa-
tinás voltát »lelepleztük.« Így te-
hát kénytelenek vagyunk az üd-
vözlő cikkeket eltenni arra az idő-
re, amikor a buzgón és fáradha-
tlanul dolgozó Hartstein Lajost
ünnepelni fogjuk — 80. születés-
napjára.

— **A bécsi Rothschild a hun-
falvi jesiváért.** A hunfalvi jesiva
ügyében körutra indult a jesiva
vezetője, Horowitz Jenő főrabbi.
Igy sikerült neki a bécsi Roth-
schild-ház figyelmét felhívni az
intézmény fontosságára és ígéretet
kapott arra, hogy a bankház fede-
zezi a költségek másik felét, az
1 1/2 millió cseh koronát, ha —
az első felét összehozzák a többi
hitestvérek. A nemes gesztus bi-
zonyára s remélhetőleg serkentő-
leg fog hatni mindazokra, akik a
hunfalvi főiskolával bármilyen
kapcsolatban vannak, hogy összes
erők megfeszítésével áldozzanak
a költségek első felének össze-
hozásán.

— **Az orth. világkonferencia.**
Mint a Zs. U. már megírta, szept-
ember 10-én és 11-én gyűlnek
össze az Aguda delegátusai nagy-
gyűlésre (kenészió gedajló).
A tárgysorozat felöleli a legfonto-
sabb zsidó kérdéseket. Előadások
lesznek a vallásosság megerősíté-
séről, a szombattartásról, Erecz
Jiszroélról és orth. zsidó politikai
kérdésekről. A rabbitanács felhi-
vását aláírták a következő rabbik:
Jiszroél Méir, (a Chófez Chajim
szerzője) radini, Avrohom Álter
a geri rebbe, Jiszroél Ben Do-
vid csortkovi rebbe, Elia Klatz-
kin (Jeruzsálem), Aharon Katz
(Nyitra) Aharon Lewin (Risó,
Litvánia), Chajim Grodzisky (Vil-
na), Ziersohn (Kischenev), Jo-
szef Chajim Sonnenfeld (Jeru-
zsálem), Jákojv Biedermann
(Varsó), Jesájó Füst (Bécs),
Jiczchok Morgenstern (Sokolóv)
Méir Spiró (Pietrokow), Maj-
se Mordechai Epstein (Chev-
rajn, Palesztina) rabbik.

— **A nagybereznai főrabbi 5״ו.**
A szlovákiai orth. rabbikar egyik
jeles reprezentánsa, R. Sólém
Schreiber bereznai főrabbi költözött
el a mult csütörtökre az élők sorá-
ból, 74 éves korában. A megboldo-
gult a hirneves régi hajdunánási
főrabbi, R. Jiszroél Efrájim Fischl
Schreiber méltó fia volt, aki mindvég-
ig a tórának és az orth. hitélet meg-
erősítésének szentelte életét. Pénte-
ken végbement temetésén számos
rabbi méltatta érdemeit. — הנצחיה

— **Az orosz-zsidók mácosz-el-
látása.** A berlini központ igyek-
szik megtenni minden lehetőt a
szovjet áldozataiért. Kiderült, hogy
Oroszországban egy kiló máczó 3
márkába kerül, az európai átlag-
ár duplájába. Rájöttek tehát, hogy
a rettenetes váms dacára mégis
inkább érdemes máczót bekülde-

ni, mint pénzt. Egyelőre 30 vagon
áll készen. Egyéb peszách-szük-
séletekre azonban pénzküldemé-
nyek alkalmasabbak. — A berlini
központtól (dr. Meier Hildeshei-
mer, Berlin N 24, Linienstrasse
111) a következő levelet kaptuk:

Löbl. Zsidó Ujság, Budapest.
Sehr geehrte Herren! Mit ergebenstem
Danke bestätige ich den Empfang von
RM 12,26, die Sie uns im Auftrage von
dem Agudas-Isroel Mädchenverein, Ko-
morn. überwiesen haben und bitte Sie,
diesem unseren Dank weiterzugeben.
Hochachtungsvoll
Dr. Meier Hildesheimer.

Jeruzsálemből velt értesülésünk
szerint az oitani összes templo-
mokban és bészhámidrosokban
számottevően adakoztak az orosz
máczosz-akcióra.

— **Sajtóper egy rebbe végrende-
lete miatt.** A komorowi rebbe halá-
la alkalmából a varsói »M o m e n t«
című lap sok dehonesztálót irt az
elhunyt cádikról. Kiderült, hogy
az egész rágalmozói hadjárat nem
egyéb, mint a rebbe végrende-
lésének rosszindulatú kiszínezése.
A rebbe ugyanis — szokás szerint
— bünvallomást tesz a végrende-
letében. A szokásos kifejezéseket
(»vétkéztem«, »nagyobb a bünöm,
semhogy elviselhetném«, amit Te
a vallási törvények közül megszi-
gorítottál, én azt könnyítettem«)
legtendenciózusabban kiszínezték.
Mivelhogy a rebbe fia által bekül-
dött korrekciót a lap nem akarta
közölni, sajtóbiróság elé kerül az
ügy.

— **A radzmini rebbe szentföldi
utazása.** A Zsidó Ujság an-
nakidején jelentette, hogy a Kaj-
szél Maaróvi (a jeruzsálemi
szentély-fal) mellett történt botrá-
nyos ima-háborítás után rendezett
népgyűlésen az éppen ott jelenle-
vő radzmini rebbe sirva kérte a
zsidóságot: ne nyugodjanak addig,
amig elégtételt nem szereznek a
meggyalázott szent helynek. A reb-
bet erre kiutasították. Sikerült
azonban palesztinai tartózkodását
meghosszabbítani s most érkezett
Bécsbe. Elmondta egy hirlapíró-
nak, hogy sikerült neki több zsidó
szentéletű férfiú arab kézen levő
sírját magához váltani és vélemé-
nye szerint csak ezen az uton le-
hetne azt az anomáliát megszüntet-
ni, hogy annyi zsidó vonatkozású
kegyelet-hely van arab kézen.

— **Befejeződött a neológ kas-
rusz „átszervezése“.** Mint halljuk,
a Rombach-templomban dr. Fi-
scher Benjámin rabbi kijelentette
a szószékről, hogy immár „telje-
sen megbizható a neológ hitköz-
ségi husellátás“ s azokat a hit-

községi tagokat, akik az orthodox
mészárszékeket veszik igénybe,
felhívta a neológ „kasruszhoz való
„visszatérésre“. (Az orthodox húst
konzumáló vallásosabb neológok
körében, kik a neológ „kasruszt“ jól
ismerik, ez a furcsa חסיד-רא való
felhívás élénk mosolyt keltett) Azt
is megállapította a szónok, hogy
a neológ füstölthúsárgyárért nem
vállal felelősséget, bár ez a hitköz-
ségi rabbiság felügyelete alatt áll.

— **A „Zsidó Ujság“ cikke egy
hitközségi közgyűlésen.** Tornáról
írják nekünk: Folyó hó 2-án tar-
totta meg a tornai orth. hitközség
rendkívüli közgyűlését. A közgyű-
lés legfontosabb pontja a dájén-
választás volt. Főrabbinink egyenes
kivánságára a választmány, febr.
16-án tartott ülésén, megválasz-
totta fiát, Tannenbaum Sándort,
dájennak, mely határozatot a köz-
gyűlés nagy lelkesedéssel, egy
hangulag vett tudomásul. Az el-
nök a választást ünnepélyesen
adta tudomására a főrabbinak és
az ujonnan megválasztott dájennak,
akik azt szívélyesen köszön-
ték meg. — Napirenden volt a
lemondani akaró előjáróság hely-
ett más előjáróság megválasz-
tása. A közgyűlés a lemondást
nem akarta tudomásul venni és
igy megmaradt az eddigi előjáró-
ság teljes egészében: Róih Dávid
elnök, Berko József alelnök, Wie-
der Bernát pénztárnok, Guttman
József jegyző, Weinberger Berta-
lan és Grünhut Adolf templomi
gondnokok. — Érdekes epizódja
volt még a közgyűlésnek. Napire-
nden volt egy hitközségi tagnak
az ügye. Az illető megtagadta a
kultuszadó-fizetést. Midőn ezért a
választmány őt megdorgálta, az
illető úgy az elnököt, mint az
előjáróságot megsértette, amiért
őt a választmány határozatilag
kizárta a hitközség kötelékéből.
Ezt a határozatot az illető a köz-
gyűléshez megfellebbezte, amely-
nek tárgyalása közben az elnök
felolvastatta a Zsidó Ujság 13.
számának „A hitközségi béke elő-
feltétele“ című cikkét, bizonyíté-
kaul annak, hogy egyes tagok
fegyelmeztetlensége miatt nem
szabad engedni a hitközség szent
érdekeinek veszélyeztetését és
erélyesen kell szembeszállni a
destrukcióval. G. J.

— **Egy reformzsidó filantrop
az orthodox nevelés szükséges-
ségéről.** Március végén tartotta
az „Orthodox Kongregációk Unió-
ja“ New-Yorkban a konferenciáját.
Az egyik referátum arról szölt,

Jó hír
messze száll,
Mindenki
tudja már;
A legjobb füstölthúsárut
gyártja,
Kizárólag
„Stern és Társa“.

**szalámi és
füstölthúsár-
gyár**

Gyár és iroda:

Budapest, Nefelejts-u. 12.

Telefon: J. 458—30.

Főüzlet:

VI. Király-u. 54.

Telefon: Lipót 980-08.

5 kg-os csomagnál franko-franko.

Sürgöncim: „STERNCO“.

hogy a szombati nyugalom meg-
tartása érdekében állandóan prop-
agálják az ötnapos munkahetet
(szombat és vasárnap munkaszü-
nettel). Elhatározták, hogy a pa-
lesztinai ügyeket intéző Jewish
Agency-be belépnek. A konferen-
cia fénypontja volt a 80 éves
Nathan Strausz bankár megjele-
nése. Az agg filantrop beszédet
intézett a jelenlevőkhez, amely-
ben bevallotta, hogy ő ugyan
tagja a legelső reformhitközség-
nek, de az évtizedes tapasztalat,
a második reformnemzedék visel-
kedése arra tanította meg, hogy
csak orthodox szellemben való
nevelés képes az ifjúságot zsidó-
nak megtartani.

— **A Jewish Agency körül.** Ami-
óta Amerika nem-orthodox zsidó-
ságának vezetője, Marshall, kiadta
a jelszót, hogy a nem-cionista zsi-
dóságnak is vállalnia kell szere-
pet a palesztinai zsidó építés mun-
kájában és a Jewish Agency-be be-
kell lépni — a kérdés élénk meg-
beszélés tárgya mindenütt. A né-
met zsidóság szélső frakciója, mint
a Zsidó Ujság megírta, megta-
gadta a közreműködést. Olaszor-
szág kevés számu zsidóságának
képviselője ellenben hajlandó sze-
repet vállalni. Az óromániai zsidó-
ság is csatlakozik. Angliában
a kérdés a zsidó érdeklődés hom-
lokterére lépett. A reform-zsidóság
Claude Montefiore vezetése mel-
lett megtagadta a közreműködést,
ellenben az orthodox Aguda an-
gol csoportja elhatározta a csat-
lakozását.

— **Kifosztották egy csikágói zsi-
nagóga egész gyülekezetét.** Egy
newyorki szikratávirat szerint va-
sárnap este öt felfegyverzett ban-
dita hatolt a csikágói zsinagógába,
ahol éppen i-tentisztelet volt Ro-
mánia, Erdély és Besszarabia egye-
sítésének tizedik évfordulója alkál-
mából. A banditák a 80 jelenlevőt
a templom fala mellé állították,
majd sorra elszedték tőlük pénz-
tárcáikat és ékszereiket. Összesen
80 ezer dollár készpénzt és érték-
tárgyat zsákmányoltak. Az öt ban-
dita végül nyomtalanul eltűnt az
éjszaka sötétjében. A rendőrségi
nyomozás eddig eredménytelen.

— **Szegény jemeni testvéreink!**
Több mint 700 évvel ezelőtt írta
meg a nagy Ramba a delará-
biai zsidókhöz intézett levelét
(Igeresz Témon). A levél min-
den egyes sorában ott reszket a
nagy mester fájdalma oly retten-
tesen elnyomott testvérei szeneve-

désén. Azóta sem változott a helyzet. Jémen (Témon) zsidósága a legszomorubb helyzetben van. Ezt olvastuk a háború előtt az »Alliance« jelentésében is. Pedig a jemeni zsidók becsületes, munkás és igénytelen emberek s rendkívül vallásosak, de a türelmetlen arabok lehetetlenné teszik az életüket. Az utolsó két évtizedben átszökdöstek Palesztinába, de az ottmaradtok helyzete, ha ez ugyan lehetséges, még rosszabb lett. Most egy jeruzsálemi lap megdöbbentő képet rajzol az ottani állapotokról. Mult évben azt a rendeletet adták ki, hogy minden zsidó gyermek, akinek apja elhalt, az izlám vallásban nevelendő. Felemelő a szomorúságban az, hogy a rabszolga-sorsba süllyesztett zsidók életük kockáztatásával tiltakoznak a rendszabály ellen. December óta 27 zsidó gyermeket sikerült áttéríteni, a többi hősiiesen ellenáll.

— A tolcsvai hitközség kedden iktatja ünnepélyesen rabbiszékébe Kornitzer Akiba főrabbit.

— Rebbek elhunyt. Varsóból jelentik: Mult héten elhunyt R. Majse Mordche Morgenstern, a pilawi rebbe 66 éves korában. A megboldogult az unokája volt a chosid-legendákban ismeretes »Kotzker rebbe«-nek. — Hommel város rabbija és chosid rebbe, R. Zalmen Schneursohn 68 éves korában elhunyt. Apja reschitzit rebbe, dédapja R. Mendele Lubawitscher volt. — תנצ"ה

— A balatonfüredi jesiva tiszteletére az ottani ifjak, a téli szemeszter befejezése alkalmával, szombat este meláve demálket rendeztek. Ennek keretében bucsuzkodott Goldstein Ezra főrabbi meghatottan szeretett tanítványaitól. Pollák Izidor az ifjuság nevében tartott beszéde után a bócherok képviselőjében Lebovits Chananja (Budapest) válaszolt szellemes divré tajró keretében. Azt est humoráról Pollák Mór füredi ifju gondoskodott. Itt említjük meg az eszményi jelenséget, aminek a balatonfüredi jesiva nagyrészt fennállását köszönheti. Veszprémben egy egylet áll fenn, amelynek egyedüli célja a szomszédos kis Füred jesiváját fenntartani. Ezen egylet körül nagy érdemeket szereztek: Weisz Lipót magánzó, Korein József bankár és lelkes munkatársai. A füredi hitközség is kiveszi részét a jesiva támogatásából, amiben oroszlanrész van Oblath Sándor

Paneth-féle orth. כשר szalámigyár Debreczen

ajánl mindennemű szalámi, virstli és füstölt-husárut a legolcsóbb napi árak mellett.

Értesítjük t. vevőinket,
hogy husvéti של פסח
áru elsőrendű minőségben az
eddiggi árak
mellett kapható lesz.

Postai szállítás naponként, esti 9 óráig. 5 kg-os csomagnál bérmentve. Kérje legujabb árjegyzékemet.

**Paneth-szalámigyár,
Debreczen.**

Telefon: 7-22.

hitk. elnöknek. A hitközség a jesiva rendelkezésére bocsátotta a tágas hitk. tanácstermet is, amelynek egy része hálónak van elretészelve és egy részét besz. hámidrosnak használnak, amely éjjel-nappal hangos a bócherok andalító talmud-danától. — תנצ"ה

— Halálesetek. Hétfőn kísérték Nagyváradon örök nyugalomra a megdicsőült régi bonyhádi gaon R. Eliezer Deutsch özvegyét. 84 éves korában. A megboldogult — ki a tokaji R. Becalél Grosz leánya volt — egész életén keresztül jótékonyt gyakorolt és mintaszere vallásos életet élt. Egy évig szenvedett s betegségét nagy lelki-erővel viselte. A hitközség színe-java kísérte utolsó útjára. Ott voltak a wisnizi, wilchowitzi, temesvári, rétei főrabbi. Heszpedet tartottak felette, egyetlen fia, Deutsch Mózes szabadkai főrabbi; unokaöccse Fuchs Benjámin nagyváradai főrabbi; veje Schwarz József nagyváradai egyleti rabbi. A beszédek nagy hatással voltak, mert egy czedékes, igazi zsidó nagyszony életét és vallásos törekvéseit vonultatták fel. — Nagymartonban mult héten hunyt el hirtelenül 39 éves korában R. Mordechái Szántó, fiatal özvegyet és 2 apró gyermeket hátrahagyva. Két hónappal ezelőtt

költözött oda Budapestről. Igazi jámbor talmid chóchom volt. Impozáns temetésén Ehrenfeld főrabbi és Tauszig rabbi mély megrendüléssel bucsuztatták és beszéltek arról is, hogy a kivándorlás által ugyis egyre néptelenedő hitközségnek ez már harmadik vesztése az idén. — A budapesti orth. Saszchevra hűséges tisztviselője hunyt el a 73 éves Slajme Nöszon Wolf személyében. 27 évig szolgálta a Saszchevrát odaadásal. A híres, régi sziksoi gaon tanítványa volt. Keddi végtisztességén megjelent a Saszchevra testületileg. Nagy hatással bucsuztatták Sussmann, Steif rabbik és Klein Márkus Saszchevra elnök. — 82 éves korában hunyt el a köz-tiszteletnek örvendett itenfélő édesanyja Heiden Leó budapesti ékszerésznek. Nagy részvét mellett kísérték utolsó útjára. — Autóbaleset szomorú áldozatul esett az 59 éves Sebök Sámuel. Mint fiatal-ember vasuti tisztviselő volt, állását a szombat miatt otthagyta és szigoruan vallásos életet folytatott. Özvegye és árvái gyászolják. — תנצ"ה

— „Hábóchür“. Az ily című halachikus és jesivaüggyekkel foglalkozó, Friedmann A. J. által ügyesen szerkesztett havifolyóirat legujabb száma megjelent, Talmudi cikkeken kívül több közlemény foglalalkozik a nagyváradai „Tomche Jesivósz“ szervezés kilátásaival — amelyek egyelőre tárgytalanokká lettek. Előfizetési ára egy évre 4 P. Pénzküldemények címe; Friedmann A. J., Déva, Románia.

של פסח
Kóser
Elsőrendű minőségű kóser husvétitokaji édes **szamorodni bor** literenként palackal együtt 2 pengőért házhoz is szállítunk. Vidékre postacsomagokban.
„BACCHUS“
tokaji fajborok pincészete
Király-utca 10. Telefon: L. 993-18.

— Figyelmeztetés! A hirdetésekben feltüntetett „kóser“ vagy „orth. kóser“ jelzőket illetőleg a szerkesztőség semmi néven nevezendő felelősséget nem vállal. A vevő feladata az áruk orth. szempontból való megbízhatósága felől meggyőző dést szerezni.

— Óvás! A gönczruszakai hitközségnek tudomására jutott, hogy egy ismeretlen fiatalember hosszabb idő óta gyűjt pénzt »a hitközség templomának építésére, vagy renoválására.« Mivel a hitközség ilynemű megbízást senkinek sem adott, felkéretik a közönség: ne üljenek fel a minden bizonytal egy hamisított megbízólevéllel operáló egyénnek.

— A miskolci „Máchziké Hádosz“ Talmudtóra Egylet március 31-én tartotta meg évi közgyűlését. Az évi jelentés és az 1928. évről szóló zárszámadás ismertetése után a közgyűlés az elnökségnek a felmentvényt egyhangulag megadta. Bloch Ármán választási elnök vezetésével azután megválasztották az új tisztikart: Mandel Károly elnök, Bonis Lajos alelnök, Fürth Mór talmudtóra-elnök, dr. Rosenberg Márton jogtanácsos, Krausz Lajos titkár, Droth Vilmos pénztáros, Goteszmann Adolf, Blau Sándor gondnokok, Berger Bernát könyvtáros, Róth Lajos gazda, Mohr Ferenc jegyző, Wertheimer József ellenőr. Az egylet talmudtórájának 4 osztályában Auszterlitz Sámuel főrabbi felügyelete mellett az elmúlt évben átlag 80-90 gyermek nyert talmudoktatást mérsékelt tandíj mellett, szegénysorsu szülők gyermekei pedig díjmentesen. Az egylet a legmesszebbmenő támogatást érdemli.

Wesila mososzer hódít mindenütt

— Ifjusági purim-mulatságok. A kisvárdai Tiferesz Bachurim sikerült purim-előadást rendezett, melynek jóvedelmét az egyleti könyvtár bővítésére és imaházi berendezéseire fordították. Színre került: „Chelem bölcsef“, szerepeltek: Klein Béla és Jenő, Ornstein S., Schwarz Miklós és Jakobovits E. A rendezés körül buzgólkodtak: Grünwald Lajos, tanító, Klein József, Keszenbaim Márkus és Biedermann Sándor.

A csornai Tiferesz Bachurim jótékony-célú purim-estélyt rendezett. Kiténtek: Spielmann Dávid, Fuchs Lipót, Löffler Mor, Krausz Samu, Hirsch József, Friedmann Kálmán, Szabó Antal, Leitmann Éliás, Löwinger Sándor, Weisz Miklós. A sikeres előadásért köszönet jár Sichernmann Miksa tanítónak, Porjesz Albin T.B.-elnöknek és Weisz Ernő titkárnak.

A békéscsabai TB a jesiva-növendékekkel karöltve a Mezericsi bócherok 4 felvonásos vígjátékát adták purim 2 estéjén, melyet Grünwald Zoltán egy ötödik felvonással megtoldott. Tetszést arattak: Grünwald Bernát, Grünberger Marci, Berla Sándor, Elbőgen Jenő, Hornstein Lajos, Kronámer Dezső, Frankel Lipót, Fried Salamon, Klein Vilmos, Indig Mayer, Löwy Ármán, Löwy Lipót, Klein Vilmos.

A közelgő peszáchra ajánlom orth. kóser של פסח boraimat.
Állandóan raktáron tartok ugy elsőrendű tokaji, valamint jó zamatu pecsenye és asztali borokat a legolcsóbb árban, nagyban és kicsinyben.
Geczovits Vilmos
borpince, VII., Klauzál-tér 16.
Telefon: József 414-69.

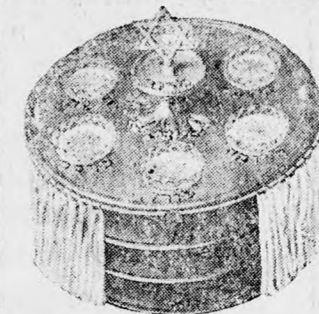
Fried Salamon, Goldstein Samu. A jóvedelemből a bócher menzája 100 pengőt kapott. A rendezés Stern Henrik, Grünwald Zoltán és Grünwald Ervin érdeme.

— A h.-bösszörményi misnájész chevra hétfőn. Niszán 5-en tartja szokásos szijum ünnepélyét a megboldogult R. Jákojv Jajszéf Günz, volt bösszörményi főrabbi aznapi Jahzeitja alkalmából.

Családi hírek

Fejér Elzát, Fejér Lajos építész, kormányfőtanácsos leányát, eljegyezte dr. Szold Endre klinikai sebész-urologus.

Fleischmann Rózsikát Sentáról. (Jugoszlávia) eljegyezte Winteritz Jenő, Soltvadkert. (Minden külön értesítés helvett.)

Szédertál

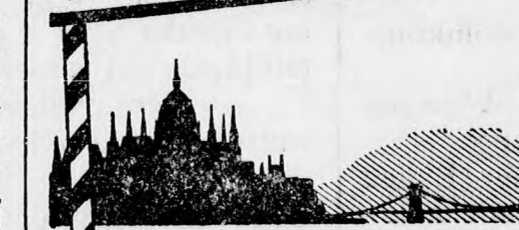
I. minőségben P. 60.—
II. minőségben P. 36.—

Gyártja:

KOLLER csillárgyár
Telefon: J. 313-37. Sürg.-cim: GALVANI
BUDAPEST, VIII., DOBOZI UCCA 15.

מציאה גדולה
למחברים ומוציאי לאור!
ארבעה צדדים כתבנית 0 (נשע שורק) מחור
באלף עקסמפלוארים מ"ח פענא. ושי צדדים
כתבנית 8 מחור צ"ח פענא. (אותיות רשי)
Katzburg Salamon könyvnyomdája, Buda-
pest, Dob-utca 28.

**BUDAPESTI
NEMZETKÖZI VÁSÁR**

Május 4-13.

A

magyar ipar bemutatója

200 szakma. — Viziforgalmi-Dunakikötő — Elektromossági — Motorjármű — Textil- és Rádió-csoportok.

50 százalékos utazási kedvezmény!

Részletes felvilágosítás és vásárigazolvány kapható Budapesten: a Vásáriródnál, V., Alkotmány-u. 8., valamint az összes kül- és belföldi tb. képviselőnél. — (A vásárigazolvány ára 3 P 20 fillér.)

Szerkesztői Üzenetek

L. N.: A chόμεczba eiadandók: liszt-neműek, dara, korpá, rizs, szesz, denaturált szesz, pálinkafélék, likör, rum, bor, ecet, zsir, befőtt, savanyított ugorka, szesz tartalmazó festékek stb. Legjobb, ha a chόμεcot egy talmudtudós által adják el. A budapesti orth. beszédin által jóváhagyott chόμεc-adásvételei szerződés kaphat Schlesinger Jos. cégnél, Bpest, Király-u. 1. — **Tét-komló:** Sádóljukkal sziveskedjenek az illetékes makói rabbinátus-hoz fordulni. — Csorna: az illető konzulátus megadja a kért felvilágosítást. — „Az ifjuság“: Névtelen levelek híreit nem közöljük. — Jánk: Kövesse ügyvédjének tanácsát. — Szombathely: Peszách paprikát illetőleg lásd jelen számunkban budapesti orth. cégek hirdetéseit.

Nyilttér*)

בעתה הכרזה רבה
אנתנו חתומי מסה כאנו לעורר כל שויב ורא
שמים ממדינתנו לחום מלחמתה נגד התקנה
שנעשה לפני אוה ימים בקיק א לעב בענין
לימוד מלאכת שויב וחויב גדול על כל אויב
להרים קולו נגד התקנה הזאת.
אוד ליום עשיק לסדר וירא אליכם כבוד ה'.
שויב וראים דקהל עירת ישורון
בק"ק פאקש תע"א

*) E rovatba közöltekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Orth. bor של פסח

Kizárólag legfinomabb fajborok, ugy-szintén hegyaljai szamorodni borok dus választékban, továbbá prima szilvórium, törköly, seprúp-linka és borovicska a legolcsóbb árban. Kivánatra házhoz is szállítók.

Fisch Jakob, VI., Vasvári Pál-utca 5.

(Saszchevra Talmud egylet házban.)
Alapított: 1901. évben.

Gróf Jenő speciális* botogtoci gyártó

Bpest, József-u. 54. Tel. J. 328-14

Orth. של פסח kitünő asztali fehér és vörös borait, szilvórium és törköly pálinkáit ajánlja **Blau Miksa** berke-reskedő, VII., Dob-utca 32.

Gróf vagy zsidó

— Zsidó regény a múlt századból. —

Irtá: Dr. Lehmann. 5 Fordította: Grosz V.

— Edesanyádnak, úgy látom, csak fájdalmat okoznak ezzel, — felelte József. — És különben is nálatok nem kapnék rituális kosztot.

— Sohse félj, Dornbachban is laknak zsidók, majd azoknál étkezel. Ami pedig anyámat illeti, hiszem, hogy épp olyan gyorsan meg fog szeretni, mint én. Van valami a lényedben, aminek nagyon nehéz ám ellentálni.

VI.

— A grófi kastélyban —

Egy meleg nyári napon érkezett meg a két fiatal ember Dornbachba. A grófnő kocsija kint várt rájuk az állomásnál. Üde színekben pompázó tájkon haladt velük a kocsi, ózondus levegőjű kies tölgyeserdőn, nyilegyenes fasorokon keresztül. Azután termő szántóföldek következtek, ameddig a szem ellát, szélesen elnyulva egészen a kékes derengésű hegyláncokig.

— Ez a birtokunk, — mondá Bence a tájakra mutatva. — Ha bátyám élne, ketten osztoznánk rajta, így egyedül az enyém. — Könnyedén felsőhajtott. — Szegény Brunó bátyám! Ki tudja hol, merre van?!

József furcsának találta ezt a megjegyzést, de nem akarta barátját kérdésekkel zavarni. Hallgatagul állt mellette és a csodálatosan szép vidékben gyönyörködött. Az ut hosszú volt. A hőség mindkettőjüket elbágyasztotta. Végre is Bence elszunnyadt a kocsiban.

Mintegy másfél óra múlva feltűnt az ősi kastély hatalmas körvonala a százados fákkal benőtt park közepén. József leszállt szenderegő barátja mellől és gyalog haladt a kocsi mellett. A parkbejáratnál egy idősebb hölgy, a grófné állodállt és kitárt karokkal futott József elé, akit hirtelen mozdulattal forrón magához ölelt és megcsókolt.

— Édes egyetlen fiam, — mondotta örömkönyűk között, — már alig győztelek várni!

József, aki most már tudta, milyen könnyen összetéveszthető Bencével, nem lepődött meg.

— Grófné, — felet nyugodtan, — én Bence barátja vagyok. Az ön fia kicsit elszunnyadt a kocsiban.

— Bence, — nevetett a grófnő, — azt hiszed ezzel a kis bajusszal megtévesztheted edesanyádat? József is mosolygott.

— Bencének a bajusza is megnőtt, mióta ön nem látta grófnő. De én del Monte József vagyok. Ebben a pillanatban odaért a kocsi. Bence az anyjához futott és csókokkal borította el.

A grófnő szinte megdöbbenve bámult az egyik fiuról a másikra.

— Istenem, — sóhajtott, — úgy hasonlítanak egymásra, mintha ikertestvérek lennének.

Azután mindhárman bementek a kastélyba. Bent a faragott butorzatú nagy dohányzóban a grófnő kissé ideges hangon kérdezte Józseftől:

— Szóval, az ön atyja Del Monte Rafael? — Igen, atyám del Monte Rafael.

— Nem hamburgi? — De, Hamburgban született, azonban már vagy husz esztendeje Prágában lakik.

A grófnő egyre izgatottabb lett. József csodálatos hasonlósága Bencéhez, de még inkább az elhunyt atyjához, Dornbach grófhoz, arra a különös gondolatra serkentette, hogy József az ő ellopott Brunó fia. Hozzájárult ehhez a feltevéshez az is, hogy József atyja az a del Monte Rafael, akit egyszer a Hohenstein palotában ő olyan mélyen megsértett.

— Hát a zsidó bosszúból, mert megaláztam, ellopta gyermekemet, hogy zsidóvá, pogánnyá, megvetett emberré nevelje? Ez a gondolat motoszkált a grófnő agyában és elhatározta, hogy minden erejével nyomára jut a titoknak.

Este József nem jelent meg a vacsoránál.

— Hol a barátod? — kérdezte a grófnő.

— Bocsáss meg, anyám, de József annyira vallásos zsidó, hogy nem akart nálunk étkezni. Az öreg Sámson házában kosztol.

Mikor pedig József vacsora után ismét megjelent a dohányzóban, a grófnő hozzáfordult:

— Kerestem a vacsoránál.

— Nem mondta meg Bence, hogy...

— De megmondta. Mégis csodálkozom felelte. Én ismertem az Ön atyját. Ő tartózkodás nélkül evett nálunk.

József csodálkozott.

— Atyámat mindig hívő zsidónak ismertem, s engem is annak nevelt.

— Az a del Monte Rafael, akit én ismertem. csinos, magas, fekete ember volt.

— Igen, atyám ilyen.

Akkor Ön nem hasonlít hozzá.

— Nem. Sőt anyámhoz és testvéremhez se. Gyermekkoromban, emlékszem, ez mindig feltűnt a vendégeknek. Szüleim ilyenkor hallgattak és mosolyogtak.

A grófnő szive megdöbben, mikor ezeket hallotta. Most már nem kételkedett benne, József az ő fia, a kis Brunó, akit a zsidó del Monte bosszúból elrabolt tőle. Egy töprengések között eltöltött álmatlan éjszaka után a grófnő aggodalmait közölte gyónatójával, aki ismerte az eltűnt gyermek történetét.

— Nem volt eltűnt gyermeke testén valami jel, amiről esetleg felismerhetné?

— De igen. Brunó balkarján egy kis csillag-alaku anyajegy volt. Kicsi korukban erről ismertük meg őket és erről tudtuk, hogy Brunó, az elsőszülött, tulajdonképpen az egész vagyon örököse. Különben sohase tudtuk volna megkülönböztetni őket.

Ekkor lépett be a szobába Bence.

— Éppen arról beszélünk, — mondotta nevetve a lelkész, — hogy miképpen ismerték meg Önöket Heidelbergben a Neckar vizében az uszóversenyen, mikor del Monte lett az első és ön közvetlen utána a második?!

— Nagyon könnyen! — kacagott Bence. — József balkarján ugyanis egy csillag-alaku barna anyajegy van.

— Ó az! — sikoltotta a grófnő és csaknem ájultan rogyott össze.

(Folytatása következik.)

Peszáchi bevásárlási források.

Husvéti borovicska és konyak

אמילו למחרין
Gyártja: Balassagyarmat
r. t. város központi
szeszőzdéje.

— Eladás nagyban. —

Megszűnik a gondja,

ha **peszáchra** összes fűszer- és élelmiszer, valamint mázcosz-szükségletét kizárólag **orth. kóser** שר פסח, **ö.zv. Neuwirth Józsefné**

VI, Vasvári Pál-u. 6. sz.

alatti üzletében szerzi be.

Referencia a bpesti orth. rabbinátus Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

Győződjék meg az árucikkek kitűnő minőségéről.

Díjtalanul házhoz szállítva.

— Eladás nagyban. —

A budapesti aut. orth. hitközségi mázcosz és tejelárusító helye eredeti hitközségi áron.

Orth. kóser שר פסח של **A peszách** ünnepekre fűszer-árak és italok Budapesten az **országosan elismert**

Salczer Testvérek

V., Visegrádi-utca 26.

Telefon: Lipót 989—15.

fűszer- és csemegeáru-kereskedésében, paradicsom, ugorka és lekvár, **italok** és pedig: cognac, szilvórium, borovicska, elsőrendű **borok** a **legelőnyösebben** és **legmegbízhatóbban** szerezhetők be. — Pontos kiszolgálás. — Rendeléseit kívánatra házhoz szállítjuk. — Vidéki előjegyzéseket t. vevőink saját érdekében kérjük pontos leszállítás miatt minél előbb beküldeni.

אמילו למחרין

ארמיה כשר של פסח

árak csakis nagyban.

Aszalt szilva: 90-es, **Extra minőségű**: 40-es 25 és 12 és fél kgr-os ládákban.

Szilvalz: édesített, 10 és 5 kgr.-os ládákban.

Paradicsom: 2 és félszer süritett, fel és 1 literes üvegekben.

Ecetsav: 80 fokos, fél, 1 és 5 kgr.-os üvegekben.

Burgonyaliszt: elsőrangú gyártmány.

Az összes cikkeknek nemcsak előállítás, hanem forgalombahozatala is a bpesti orth. rabbiág legszigorubb felügyelete alatt

תחת השגחה כריצ דקה וראים בודאפסט

Az Első Bpesti Orth. Kóser Élelmiszer-üzem, **Fischi Mór, Budapest, VI. Hajós-utca 31.** (Raktár: Dob-u. 37.)

Husvéti כשר של פסח **árak**

orth. rabbinátusi hecserrel.
Excelsior pörkölt kávéra és egyéb

husvéti cikkekre

viszonteladók kérjék árajánlatainkat.

Wertheimer és Frankl

Budapest, V., Hold-u. 8.

Orth. kóser שר פסח **árak**

viszonteladók részére; a bpesti aut. orth. rabbiág felügyelete alatt:

Szilva boszniai, párolt 90-es 25 és 12 és fél kilogrammos ládákban.

Burgonyaliszt la. gyártmány.

Ecetsav 80 százalékos, mindenféle csomagolásban.

Boon's Cacao és az összes létező orth. husvéti fűszerárak a legolcsóbb és országosan elismert legmegbízhatóbb beszerzési forrása.

אמילו למחרין

Amsler Simon, Dob-utca 28.

— Telefon: József 356—02. —

שר של פסח

árak csakis nagyban.

Aszalt szilva: 90-es, **Extra minőségű**: 40-es 25 és 12 és fél kgr-os ládákban.

Szilvalz: édesített, 10 és 5 kgr.-os ládákban.

Paradicsom: 2 és félszer süritett, fel és 1 literes üvegekben.

Ecetsav: 80 fokos, fél, 1 és 5 kgr.-os üvegekben.

Burgonyaliszt: elsőrangú gyártmány.

Az összes cikkeknek nemcsak előállítás, hanem forgalombahozatala is a bpesti orth. rabbiág legszigorubb felügyelete alatt

תחת השגחה כריצ דקה וראים בודאפסט

Az Első Bpesti Orth. Kóser Élelmiszer-üzem, **Fischi Mór, Budapest, VI. Hajós-utca 31.** (Raktár: Dob-u. 37.)

Orth. kóser שר פסח!

A husvéti

אמילו למחרין **pótkávé**

mely **Paskusz Károly fia:**

Paskusz Salamon M. Csorna

közreműködésével és felügyelete alatt készült, ismét kapható fővárosi és vidéki üzletekben.

Megrendelési hely:
Budapest, VII., Rákóczi-ut 76.

ORIENT R.-T.

Rádió pótkávé-osztályán.

Telefon: József 326—50 és 326—51.

שר של פסח

FÜSZERÁRUK,

ecet, cacao, burgonyaliszt, valamint hitközségünk általi mázcosz, smüre, mázcosliszt és tej hitközségi árban, házhoz szállítva

Muncsik Gyula-nál

Kazinczy-utca 38. (Dob-utca sarok.)

Vidéki rendeléseket pontosan eszközölök

שר של פסח

kávépörkölés,

cukor és fűszerőrés, a budapesti aut. orth. rabbiág felügyelete alatt kizárólag

Geiringer kávépörköldéjében lesz feldolgozva, VII., Dob-utca 37. Telefon: J. 379-07.

Vidéki pörköldést is vállalok.

שר של פסח

fajboraink

eladók.

Kicsinyben utánvétellel.

Fehértói szőlőgazdaság

Stroh Vilmos

Kiskunhalas.

Wesilla mosás a legtakarékosabb

Orth. כשר borpince Rosenbaum Ábrahám Holló-u. 18.

— Ajánlom kitűnő hegyaljai és asztali fehér, vörös שר פסח BORAIMAT, legolcsóbb árban. Kicsinyben és nagyban —

Megrendeléseket házhoz szállítok. Telefon-hívó: Aut. 1:7—41.

Stühmer-féle שר פסח **csokoládé**

a bpesti orth. rabbinátus felügyelete alatt. Kapható mindenütt. Viszonteladók az eredeti hecser másolatát kapják.

Gyár: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 8. sz.

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér. Pályá-
zatok felvételnek: Budapest, Sip ucca 10.
— Hirdetések díja előre fizetendő. —

**A hajdudorogi Talmudtóra pá-
lyázatot hirdet chümes-rási, ge-
móre-tajszefesz מלמד-állásra.** Pá-
lyázók küldjék alant címre eddi-
gi működési és egyéb bizonyítvá-
nyaik másolatait. Fizetés meg-
egyezés szerint.

Izr. Talmudtóra iskola,
Hajdudorog.

KERESEK peszách utánra egy
vallásos böchert, aki községünk-
ben levő 8—10 gyermeknek iv-
ri és chümes tanítását elvállal-
ná. Csakis szorgalmas és vallá-
sosak ajánlatát kérem fizetési
igények megjelölésével. Cím:
Weinstock Aron, Tiszacsege, —
Hajdu vm.

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri
beiktatása 16, vas- tagon szedett betűkből
32 fillér. Állást keresőknek szavankint
13, vas- tagon szedett betűkből 26 fillér.
Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII.
Sip ucca 10. — Jelzés levelek kettős bo-
ritékban válassz bélyeggel ugyanoda inte-
zendők. — Apróhirdetések csak a díj elő-
zetes felizetése mellett közölhetők.

HUSZONEGY ESZTENDŐ óta
közvetit házasságot Nagy Jenő
Rákóczi-ut 57-b. — Telefon (cég-
nélküli levelezés).

HÁZASSÁGOKAT bármint osztály-
ban legnagyobb diszkrécióval,
legeredményesebben közvetit Sár-
rán Jenő irodája, Miskolc, Zsolcai-
kapu 32.

FÉRJHEZ adnám 23 éves csinos,
intelligens, házias nevelésű leá-
nyomat 5000 pengő készpénzzel,
biztos jövedelmű szombattartó-
hoz. Ajánlatokat »Megértő« jel-
igére e lap kiadóhivatalához.

MEGNŐSÜLNE jól bevezetett helyvel
40 éves piaci árus. Igénye val-
lások, középkorú elvált vagy öz-
v. asszony, hozománnyal. Levelet
»Nyugodt élet« jeligére a kiadóba
kér.

Hajszálak kiirtása

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, VI., Andrassy-ut 38. I. em.

BUDAPESTI nagykereskedő, 30
éves, művelt, orthodox fiatallem-
ber feleségül venne intelligens,
vallásos leányt. Teljes című rész-
letes levelet Sikray hirdetőirodá-
ba, Vilmos cs. ut. 33, »Mini-
mum 35.« jeligére. Diszkréció
biztosítottatik.

FIATAL leány 4000 P hozomá-
nyal férjhez menne jó ipar-
hoz vagy kereskedőhöz. Aján-
latokat »Vallásos« jeligére a ki-
adóhivatalba kér.

HUSZONÓTÉVES fiatalember,
hirneves papi családból, talmid
chochom és magasfokú intelli-
genciával bir, kereskedelmileg
képzett, keres orthodox házba,
jőmeneteli üzletbe benősülést.
Ajánlatokat »minél előbb« jeligé-
re a kiadóhivatal továbbít.

FELVESZEK egy fiut inasnak, jó
orth. zsidó házból, 16 évestől
feljebb. Biciklizni tudó előnyben.
Hoffmann József péksütődéje,
Beled. Sopron megye.

JÓ HÁZBÓL való orthodox zsi-
dó leány, ki főzésben perfect,
két gyermek mellé azonnal fel-
vétetik. »Budapest« jeligére a ki-
adóba.

KERESEK háztartásban is jár-
tas, németül beszélő, lehetőleg
vallásos zsidó leányt egy gyer-
mek mellé. Kepes József Be-
rettyóujfalu.

21 ÉVES, talmudot tudó, vallá-
sos, modern fiatalember, elmen-
ne házitánitónak oly feltétellel,
hogy szabad idejét üzletben
tölthesse. »Szerény igényű« jel-
igére.

KÖZÉPKORU, gyermektelen, el-
vált talmid chochom, ki beszél
és ír magyarul és németül, fog-
lalkozást keres. »Szorgalmas«
jelige.

FAÜZLETBE, vagy fűrészte-
lepre 2 évi külső és egyszerű
irodai gyakorlattal biró, jó ház-
ból való ügyes, megbízható, jó
kézírással rendelkező 20 éves fi-
atalember teljes ellátással és cse-
kely fizetéssel szakismereteinek
kibővítése céljából, állását vál-
toztatná. Megkeresések »Orth.
Szombattartó« jeligére a kiadóba

JÓ BIZONYÍTVÁNNYAL rendel-
kező 20 éves talmudista minden-
féle héber tanítást elvállal, vagy
oly házhoz menne, hol 3—4
gyermeket kell tanítani és egy-
ben az üzletben is kiszolgálja.
»Tanító« jeligére.

FIATAL, nős talmidchochom, me-
lámed állást keres azonnalra.
»Talmid chochom« jeligére a ki-
adóba.

**GEMÖRE - TAJSZEFESZ - MELÁ-
MED**-nek ajánlkozik egy talmid-
chóchom, ki mindig tóratanulással
foglalkozott. Rendes megélhetést
nyújtó állást azonnal elfoglalna.
3 tagu családja van. Ajánlatokat
»Talmid-chóchom« jeligére kér.

ELSŐRENDÜ פסח בשר borok kap-
hatók kölcsönhordóban, öz-
v. Kohn Sámuelnél, Balatonsze-
mesen.

JOBb családból való 22 éves,
szorgalmas fiatalember, volt tal-
mudista, ki rőfös, divatárú és
cipőszakmában jártas, állást ke-
res. Jelige: »jó bizonyítvánnyal
rendelkezik.«

RÉGI, megbízható, dusan felsze-
reit פסח árukban Weiszbrunn
Lajos, Miskolc, Arany János
ut. Telefon: 809.

SÍRKÖVEK minden kivitel-
ben legolcsóbb gyári áron
Schreiber Jakab
villanyerőre berendezett
sirkőüzemében Debre-
cen, Hunyadi-utca 14.

MÉSZ, hófehér, fával égetett.
(Élesdinél szebb); TÚZIFA, min-
denféle tűzifa kapható, Pollák
Zsigmondnál, Debrecen.

**Mindenféle nyomtatvány
legolcsóbban beszerezhető
Schwarz Lipót mőtorüzemű
könyvnyomdájában
Kunszentmiklóson.
Kérjen árajánlatot!**

**Orth. kóser sel peszách
STELLA süítőpor**

vanillin cukor. — Ára 22 fillér, viszont-
eladónak 15 fillér. — **Stella-gyár,**
Budapest, Rottenbiller-utca 46. szám.

Felelős szerkesztő és kiadóhivatalos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda.
Budapest, VI. Próféta ucca 7

hölgyeknek arcáról, karról, ráncok, szeplők, pattanások, összes
szépséghibák szakszerű kezelése. Szemölcsirtás „Miracle”
hajeltávolítószert szétküldése utasítással, 25 éve legfokéletebb.

ידיעות צייטונג

ה"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ל"ה

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII. SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425—90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

A szabadság ünnepére

Irta: óbudai Freudiger Ábrahám, a budapesti orth. hitközség elnöke

1929. ÁPRILIS 12.

A tavaszi reménység sugarát akarja szíviünkben felragyogtatni a peszách ünnep, amely az emlékezet szárnyain visszavezet minket abba az időbe, amikor a miczrájimi rabságban sanyalódó, kétségbeesett, reményvesztett nép tüneményes jelenségek, természetfölötti csodák útján megtudja, hogy nem szunynyad s nem alszik Jiszroél öre. A »Sir-hásirim« tavaszi Erkölcstől szóló részleteiben épen ezért bölcsseink magyarázata az egyiptomi gólusz után következő felszabadulást látja visszatükrözve. A szent ének ama szava: »a tél immár elmúlt, a viharos idő megszünt, a virágok látszanak a földön, ének ideje eljött, a gerlice bugása hallatszik országunkban« (»ki hiné hászeszov óvor«) a midrás értelmezésében arra az időre vonatkozik, amikor az egyiptomi gólusz téli zordonsága és szenvedései viharzása elmúlt, a szabadság reményvirága nyílt és a jövő éneke hangzott, amikor megjelent Majse Rabénü a megváltás hirdetőjeként. És a zsidóság minden korban érezte a »Sir-hásirim« e tavaszi ígérteit. Mert félreismernők a peszách-ünnep jellegét s lényegét, ha csupán történeti reminiscenciát találnánk benne. »Dóvor cívó leelef dajr — az egykor elhangzott ige nemzedékek ezreinek szól.« Ünnepeink igazi jellege, hogy a Tóra ama tanításait, amelyek a mindennapi élet szürkeségeiben, a létért való küzdelem emésztő gondjai közepette elhalványulnak, — kiemelve, ki-domborítsa és tudatunkba vessé. Milyen igaz tehát az a mélyértelmű megjegyzés, melyet Jevomajs z 93. lapján találunk, ahol Rabbi Chijó azt tanítja: a szombatok és az ünnepek oktatnak arra, miképen kell tisztelnünk az Örökkévalót

minden nap (»lemáán tilmád le-
jiró ész Hásém Elajkechó kol há-
jomim, ilü sáboszajszej vejomim taj-
vim«). Így magyarázható különösen
a peszách hirdette szabadság sa-
játos jellege, melyet nemcsak pe-
száchkor, hanem egész életünkben
szem előtt kell tartanunk. (»Le-
máán tizkajr esz jaim cészschó
meérecz miczrájim kol jemé chá-
jecho.«) A zsidóság számára a
szabadság, az egyiptomi ki-
vonulás, minden elkölcsi megújho-
dás, minden vallási elmélyülés for-
rásává lett. Ezt a tanulságot talál-
ja kifejezve a talmud abban, hogy
az uzsorát eltiltó, valamint a keres-
kedelembe becsületes sulyés ür-
mértéket előíró, épügy a czi-
cziszt előíró törvénynél utalás
történik az egyiptomi kivonulásra.
Miért? — kérdezi Rovvo. És azt
feleli: az Isten, aki a szabadsá-
got adta nekünk, írta nekünk elő
az általános ethikai törvényeket és
vallásunk speciális szabványainak
megtartását. (Bovo Mecció 61.)
Az Egyiptomra való megemléke-
zés neveljen tehát minden zsidó
emberből szabad embert — a Tó-
ra értelmében. Felelősségér-
zete csak a szabad embernek van.
Amikor közügyekről van szó, ak-
kor minden lépésünkben gondol-
junk erre. Különösen az orthodo-
xia szent érdekeiért ne tévesszük
soha szem elől. Meg kell cáfolnunk
példáinkkal azt a tévhitet, hogy
a vallásosság csak rabságban jog-
fosztottságban, gettóban virulhat.
Ellenkezőleg! Minden ténykedé-
sünk legyen igazolása a Perek
ama tanításának: »csak az a sza-
bad ember, aki Tórával foglalko-
zik«, mert csak ez tudja elkerülni
azt, hogy a külső szabadság fék-
telenséggé ne fajuljon. Az ortho-
doxia ügyeiben soha egy lépést
se tegyünk tehát, ami »n« rombo-

ló lenne. A jesivák, a talmudtórák
fenntartása s felvirágoztatása, a
szombattartás megkönnyítése s
még sok oly nehéz feladat hárul
az orthodoxia vállaira, hogy szük-
ség van az erők összpontosításá-
ra. Az orthodoxia szervezete erős
védfalat jelent a külvilággal szem-
ben, hitközségi intézményeink ort-
hodox jellegének megőrzésére.

**Erkölcsei kötelességünk az
esetleges differenciákat — a
szervezetben belül — a leg-
igazságosabbankiegyenliteni.**

Több, jelenlegi határainkon kívüli
hitközségi viszály méretei és elfa-
julásai elég mementót jelentenek
számunkra.

Amikor a széder alkalmából
Hilél módjára a máczóba göng-
yöltve esszük a mórájrt, legyen
az számunkra tanulságos szimbo-
lum. Hilél eme gyakorlata alap-
ja a talmudi témának (Peszóchim
115), amelyet Budapesten már he-
tek óta tanulmányoz ünnepi »szü-
jo«ként a Tórá tanulóok — hála
Istennek egyre gyarapodó — ré-
tege. Kötelességünk a vallásosság-
ért, a hitközségek vezetése tekinte-
tében a hithü elem dominálásáért
sikra szállni, kötelesek vagyunk az
orthodox elvekért elkeseredéssel
küzdeni. De — törekednünk kell
az előforduló ellentéteket békésen
s oly módon eliminálni, hogy azál-
tal az orthodox szervezet erőssége
csorbát ne szenvedjen. Kövessük
Hilél példáját: göngyölytsük be
orthodox összetartozásunk má-
czójába a harcoknak mórájrtját!

Ha ezt a tanulságot vonjuk le
a »chág hámaczajszej«, a máczos
ünnepéből, akkor virrad majd kö-
zösségünkre a »zemán chérusznü«
az áldást fakasztó, Istennek tetsző,
produktív orthodox munkát érlelő
béke és szabadság egy boldogabb
korszaka.